

ПРАВИЛНИК

о провођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којима се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2

Сарајево, август 2024. године

На основу члана 2.9 став (1) тачке 2. и 7, а у вези с чланом 1.5, 5.3 став (1), 5.4, 5.6 став (2), 5.7 став (1) 5.10, 5.21, 5.22 став (1), 5.26 став (1), 5.27 став (1), 5.29 и 5.32 став (2) и Поглавља 14. Изборног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), члана 82. Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 24/24 и 31/24), члана 7, 8 и 9. Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројеката Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године (“Службени гласник БиХ”, бр. 31/24 и 57/24) и члана 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. и 27. Упутства о provedби пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија (“Службени гласник БиХ”, бр. 31/24) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је на 59. сједници, одржаној 29. 08. 2024. године, донијела

ПРАВИЛНИК

о провођењу избора у Босни и Херцеговини на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којима се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године-Пилот пројекат 2

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Правилником о провођењу избора у Босни и Херцеговини на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којима се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године (у даљњем тексту: Правилник) утврђује се процедура кориштења изборних технологија на одабраним бирачким мјестима у основним изборним јединицама: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар, у циљу ефикаснијег утврђивања резултата на бирачким мјестима и на нивоу основне изборне јединице.

Члан 2. (Бирачка мјеста)

Гласање путем оптичких скенера вршиће се на бирачким мјестима, како слиједи:

1. Основна изборна јединица 007Б Нови Град – 11 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
007Б007	ЈАБЛАНИЦА 1	ДРУШТВЕНИ ДОМ ЈАБЛАНИЦА - НОВИ ГРАД
007Б009	ДОБРЉИН	О.Ш ДОБРЉИН
007Б015	СВОДНА	О.Ш. СВОДНА
007Б021	РАДОМИРОВАЦ	О.Ш. РАДОМИРОВАЦ
007Б024	ПОЉАВИЦЕ 1	О.Ш. ПОЉАВНИЦЕ
007Б040	СУХАЧА	Д.Д. СУХАЧА
007Б042	РЕПОВАЦ	Д.Д. ЈАБЛАНИЦА-НОВИ ГРАД
007Б043	БУЉУК	А.С. НОВИ ГРАД

007B047	ЈАБЛАНИЦА 2	Д.Д. ЈАБЛАНИЦА-НОВИ ГРАД
007B051	ХОЗИЋИ	Д.Д. ХОЗИЋИ
007B052	ПОЉАВНИЦЕ 2	ОШ ПОЉАВНИЦЕ

2. Основна изборна јединица 009Б Приједор - 25 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
009B016А	КОЗАРАЦ 1А	ОШ КОЗАРАЦ
009B016Б	КОЗАРАЦ 1Б	ОШ КОЗАРАЦ
009B017	КОЗАРАЦ 2	ОШ КОЗАРАЦ
009B018	КОЗАРАЦ 3	ОШ КОЗАРАЦ
009B019	КОЗАРАЦ 4	ОШ КОЗАРАЦ
009B020	КОЗАРАЦ 5	ОШ КОЗАРАЦ
009B023А	КАМИЧАНИ А	ПШ КАМИЧАНИ
009B023Б	КАМИЧАНИ Б	ПШ КАМИЧАНИ
009B023Ц	КАМИЧАНИ Ц	ПШ КАМИЧАНИ
009B044	ДОЊА ЉУБИЈА	ПШ ДОЊА ЉУБИЈА
	1	
009B056А	ПЕТРОВО А	ОШ ПЕТРОВО
009B056Б	ПЕТРОВО Б	ОШ ПЕТРОВО
009B074	ЧИРКИН ПОЉЕ 1	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009B075	ЧИРКИН ПОЉЕ 2	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009B076	ЧИРКИН ПОЉЕ 3	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009B077	ЧИРКИН ПОЉЕ 4	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009B078	ОРЛОВАЧА 1	НОВИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009B079А	ОРЛОВАЧА 2А	СТАРИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009B079Б	ОРЛОВАЧА 2Б	СТАРИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009B080	РАШКОВАЦ 1	МЗ РАШКОВАЦ - КОД СТАДИОНА
009B081	РАШКОВАЦ 2	СТАДИОН ПОЉАНА - БЕРЕК
009B100	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 4	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009B101	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 5	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009B102	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 6	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009B111	ДОЊА ЉУБИЈА 2	ПШ ДОЊА ЉУБИЈА

3. Основна изборна јединица 050А Тузла – 32 редовна бирачка мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
050A010	БРЧАНСКА МАЛТА 1	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A011	БРЧАНСКА МАЛТА 2	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A012	БРЧАНСКА МАЛТА 3	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A013	БРЧАНСКА МАЛТА 4	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A014	БРЧАНСКА МАЛТА 5	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A015	БРЧАНСКА МАЛТА 6	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A016	БРЧАНСКА МАЛТА 7	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A017	БРЧАНСКА МАЛТА 8	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050A018	БРЧАНСКА МАЛТА 9	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"

050A036	КУЛА 1	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A074	НОВИ ГРАД I 1	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A075	НОВИ ГРАД I 2	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A076	НОВИ ГРАД I 3	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A077	НОВИ ГРАД I 4	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A078	НОВИ ГРАД I 5	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A079	НОВИ ГРАД II 1	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A103	СЛАВИНОВИЋИ 4	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A104	СЛАВИНОВИЋИ 5	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A105	СЛАВИНОВИЋИ 6	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A106А	СЛАВИНОВИЋИ 7А	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A106Б	СЛАВИНОВИЋИ 7Б	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A107	СЛАВИНОВИЋИ 8	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A108	СЛАВИНОВИЋИ 9	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A109	СЛАВИНОВИЋИ 10	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050A127	СЈЕЊАК 6	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A128	СЈЕЊАК 7	ОШ "НОВИ ГРАД"
050A142	ШИ СЕЛО 4	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A143	ШИ СЕЛО 5	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A144	ШИ СЕЛО 6	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A145А	ШИ СЕЛО 7А	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A145Б	ШИ СЕЛО 7Б	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A147	ШИ СЕЛО 9	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“

4. Основна изборна јединица 116А Високо – 11 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
116A009	УВОРИЋИ	ОШ „МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ“ В. ЧАЈНО
116A011	ГРАЧАНИЦА I	ОШ „МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ“ В. ЧАЈНО
116A020	НОВО НАСЕЉЕ	ГИМНАЗИЈА ВИСОКО
116A023	ГОРЊЕ РОСУЉЕ I	ОШ „КУЛИН БАН“
116A031	ГОРЊЕ РОСУЉЕ II	ОШ „КУЛИН БАН“
116A032	СТАРИ ГРАД-НОВО БРДО	ОШ „КУЛИН БАН“
116A033	СТАРИ ГРАД- КРАЉЕВАЦ	ОШ „КУЛИН БАН“
116A034	СТАРИ ГРАД-СЕБИЉ	ОШ „КУЛИН БАН“
116A035	ПОДВИСОКИ	ОШ „КУЛИН БАН“
116A041	ЖЕЉЕЗНИЧКА СТАНИЦА	ГИМНАЗИЈА ВИСОКО
116A047	ГРАЧАНИЦА II	ОШ „МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ“ В. ЧАЈНО

5. Основна изборна јединица 135А Воغوшћа – 48 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
135A001	КОБИЉА ГЛАВА 1	ОШ „ЗАЈКО ДЕЛИЋ“
135A002	КОБИЉА ГЛАВА 2	ОШ „ЗАЈКО ДЕЛИЋ“

135A003	КОБИЉА ГЛАВА 3	ОШ „ЗАЈКО ДЕЛИЋ”
135A004	КОБИЉА ГЛАВА 4	ОШ „ЗАЈКО ДЕЛИЋ”
135A005	ХОТОЊ 1	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A006	ХОТОЊ 2	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A007	ХОТОЊ 3	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A008	ХОТОЊ 4	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A009	ХОТОЊ 5	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A010	ХОТОЊ 6	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A011	БЛАГОВАЦ 1	ДРУШТВЕНИ ДОМ БЛАГОВАЦ
135A012	БЛАГОВАЦ 1	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР, УЛ. БЛАГОВАЦ 1 БР. 192
135A013	ТИХОВИЋИ	ДРУШТВЕНИ ДОМ
135A014	ВОГОШЋА 1	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A015	ВОГОШЧА 2	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A016	ВОГОШЋА 3	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A017	ВОГОШЋА 4	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A018	ВОГОШЋА 5	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A019	ВОГОШЋА 6	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A020	ВОГОШЋА 7	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A021	ВОГОШЋА 8	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A022	ВОГОШЋА 9	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A023	ВОГОШЋА 10	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A024	ВОГОШЋА 11	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A025	ВОГОШЋА 12	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A026	ВОГОШЋА 13	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A027	ВОГОШЋА 14	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A028	ВОГОШЋА 15	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A029	ВОГОШЋА 16	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A030	ВОГОШЋА 17	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР, УЛ. КРИВОГЛАВЦИ 1 БР. 6
135A031	СВРАКЕ 1	ОШ „ПОРОДИЦЕ ЕФ. РАМИЋ”
135A032	СВРАКЕ 2	ОШ „ПОРОДИЦЕ ЕФ. РАМИЋ”
135A033	СЕМИЗОВАЦ1	ОШ „ПОРОДИЦЕ ЕФ. РАМИЋ”
135A034	СЕМИЗОВАЦ2	ОШ „ПОРОДИЦЕ ЕФ. РАМИЋ”
135A035	СЕМИЗОВАЦ3	ОШ „ПОРОДИЦЕ ЕФ. РАМИЋ”
135A036	ГОРА	ОШ „ГОРА”
135A037	ХОТОЊ 7	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ”, ДОЊИ ХОТОЊ
135A038	ВОГОШЋА 18	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A039	ВОГОШЋА	ОШ „ЗАХИД БАРУЧИЈА”
135A040	ВОГОШЋА19	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР,
135A041	ВОГОШЋА 1	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ”
135A042	КОБИЉА ГЛАВА 5	ОШ "ЗАЈКО ДЕЛИЋ"
135A043	ХОТОЊ 8	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ” ДОЊИ ХОТОЊ
135A044	ХОТОЊ 9	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ” ДОЊИ ХОТОЊ
135A045	ХОТОЊ 10	ОШ „ИЗЕТ ШАБИЋ” ДОЊИ ХОТОЊ

135A046	БЛАГОВАЦ 1	БЛАГОВАЦ 1 ПОСЛОВНИ ПРОСТОР БЛАГОВАЦ
135A047	ВОГОШЋА 20	ОШ „МИРСАД ПРЊАВОРАЦ“
135A048	ВОГОШЋА 21	ОШ „ЗАХИДА БАРУЧИЈА“

6. Основна изборна јединица 176А Столац – 9 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
176A003	ПОДГРАД 1	ДЈЕЧИЈИ ВРТИЋ СТОЛАЦ
176A004	СТОЛАЦ 1А	ОШ СТОЛАЦ
176A006	РИВИНЕ 1	ОШ РИВИНЕ
176A010	ХОДОВО 1	ОШ ХОДОВО
176A013	СТОЛАЦ 3	ОШ СТОЛАЦ
176A014	РИВИНЕ 2	ОШ РИВИНЕ
176A015	ПОДГРАД 2	ДЈЕЧИЈИ ВРТИЋ СТОЛАЦ
176A018	СТОЛАЦ 1Б	ОШ СТОЛАЦ
176A019	ХОДОВО 2	ОШ ХОДОВО

7. Основна изборна јединица 199А Мостар – 9 редовних бирачких мјеста

КОД БМ	Назив БМ	Локација
151A006	ГУБАВИЦА	ОШ ГУБАВИЦА
152A002	БЛАГАЈ 2	ОШ БЛАГАЈ
153A013	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 1	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
153A014	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 2	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
153A036	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 3	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
154A007Ц	О.Ш. ПОТОЦИ	ОШ ПОТОЦИ
155A026	ЦЕНТРАЛНА ЗОНА 1	VI ОШ
155A027	ЦЕНТРАЛНА ЗОНА 2	VI ОШ
156A005	ГОРАНЦИ	МЗ ГОРАНЦИ

Члан 3.

(Употреба израза у мушком и женском роду)

Ријечи које су ради прегледности у овом Правилнику наведене у једном роду, без дискриминације се односе и на мушки и женски род.

Члан 4.

(Појмови)

Поједини изрази кориштени у овом Правилнику значе:

1. „**Бар код**“, у смислу овог Правилника, је начин означавања изборног материјала низом црних и бијелих линија које је могуће посебним уређајима оптички препознавати. Бар код садржи шифру основне изборне јединице.
2. „**Бирач**“ је држављанин Босне и Херцеговине који је уписан у Централни бирачки списак;
3. „**Директна трансмисија резултата**“ подразумијева аутоматски пренос резултата добијених у процесу скенирања гласачких листића на главни сервер након затварања бирачког мјеста и успостављања конекције (путем УСБ модема са СИМ картицом/Донгла), без утицаја оператера или неке друге особе.
4. „**Добављач**“ је фирма коју је ангажовала организација задужена за набавку оптичких скенера и опреме, њихово подешавања за рад, као и израду одговарајућих апликација за електронско бројање гласова и извјештавање.
5. „**Донатор**“ је међународна организација која подржава Централну изборну комисију БиХ кроз пројекат Подршке изборном интегритету у БиХ.
6. „**Електронско/аутоматизовано пребројавање гласова**“ подразумијева кориштење оптичких скенера за скенирање, бројање и евидентирање гласова са гласачких листића, осигуравајући брже, прецизније и ефикасније пребројавање гласова у поређењу са методом ручног пребројавања гласова.
7. „**Главни оператер**“ је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ која координише рад оператера на нивоу основне изборне јединице и по захтјеву оператера и предсједника бирачког одбора учествује у рјешавању комплекснијих техничких проблема у раду изборних технологија на бирачком мјесту.
8. „**Образац/Формулар Електронских Резултата (ФЕР)**“ је штампани извјештај добијен у процесу скенирања гласачких листића и аутоматског бројања по завршетку процеса гласања.
9. „**Гласач**“ је држављанин Босне и Херцеговине који је уписан у Централни бирачки списак и који је остварио активно бирачко право;
10. „**Основна изборна јединица**“ подразумијева општину и изборне јединице градског подручја у којој се бира и конституише укупан број представника за одређени ниво власти и које унутар себе немају вишечлане изборне јединице.
11. „**Изборни материјал**“ је материјал који се користи на бирачком мјесту и дијели се на осјетљиви и неосјетљиви изборни материјал;
12. „**ЈИИС БиХ апликација**“ подразумијева рачунарски софтвер за унос и обраду изборних резултата по бирачким мјестима, изборним јединицама и укупних изборних резултата политичких субјеката;
13. „**Дијагностички (контролни) листић**“ је листић који се користи за тестирање према потреби.
14. „**Комбинација**“ је сет свих гласачких листића, за све нивое власти за које се проводе избори, које бирач на бирачком мјесту преузме од члана бирачког одбора који издаје гласачке листиће;
15. „**Кутија**“ је амбалажа која садржи одређени број вакуум паковања са гласачким листићима за одређену изборну јединицу;
16. „**Кутија за паковање врећа са гласачким листићима**“ је картонска кутија у коју бирачки одбор пакује вреће са упакованим гласачким листићима;
17. „**Мале провидне вреће са натписом „Помоћне вреће/Помоћне вреће**“ су вреће које бирачки одбор користи, као помоћно средство, приликом бројања гласачких листића, тако што у њих одлаже гласачке листиће за ниво власти који тренутно не броји.

18. **“Оператер“** је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат.
19. **„Организација“** је међународна организација која подржава Централну изборну комисију БиХ пилотирањем скенера у оквиру пројекат Подршке изборном интегритету у БиХ и пружа стручну и техничку помоћ у кориштењу изборних технологија.
20. **“Оптички скенер“** за гласачке листиће на изборима је уређај који чита и броји гласове скенирањем означених гласачких листића како би се осигурало прецизно и ефикасно бројање. Након читања скенер формира слику (имиц) скенираног листића.
21. **“Пребивалиште“** је општина, град или дистрикт у којој се држављанин настанио са намјером да тамо стално живи;
22. **“Пакет са гласачким листићима“** је пакет који садржи одговарајући број вакуум паковања са гласачким листићима;
23. **“Палета“** је амбалажа која садржи одређени број кутија у којима су вакуум паковања за одређену изборну јединицу;
24. **“Помоћна гласачка кутија“** је картонска гласачка кутија за гласање путем мобилног тима;
25. **“ПЛД врећица“** је врећица у којој се пакује и затвара штампил након затварања бирачког мјеста;
26. **“Помоћ другог лица“** је право бирача, који је слијеп, неписмен или физички неспособан, да користи помоћ другог лица приликом гласања;
27. **“Пропорционална заступљеност“** је појам који се у сврху овог Правилника користи на обрасцима приликом бројања гласова датих кандидатима унутар политичког субјекта – лични гласови у изборном систему пропорционалне заступљености;
28. **„QR код“** је ознака сачињена од црних квадрата распоређених у квадратну мрежу на бијелој позадини које садрже кодирани информације, које се могу читати камером или скенером и обрадити како би се откриле кодирани информације. QR код омогућава електронско биљежење резултата гласања током скенирања гласачких листића, као и повезивање гласачких листића са скенираним сликама насталим у процесу скенирања, а које су похрањене у меморији скенера. QR код не садржи било какве информације о идентитету бирача који је гласао нити податак за кога је бирач гласао.
29. **“Расељено лице“** подразумијева држављанина Босне и Херцеговине којем је статус расељеног лица утврдио надлежни орган управе за питања расељених лица у складу са законом;
30. **“Редовно бирачко мјесто“** је бирачко мјесто на којем бирачко право остварује бирач који гласа за основну изборну јединицу тренутног пребивалишта/боравишта.
31. **„РМС (енгл. Results Management System)“** је апликација за пренос електронских резултата са бирачких мјеста обухваћених пилот пројектом до главног сервера и која се користи за упоређивање резултата електронског и ручног бројања гласачких листића.
32. **„СД картица“** је посебан облик меморије који садрже скениране слике гласачких листића и које ће из скенера преузети изборна комисија и доставити у базу података у Главном центру за бројање гласова.
33. **„Сигурносни печат“** је пластични печат са којим се осигурава отвор заштитне вреће у циљу заштите изборног материјала.
34. **“Систем већинског гласа“**, у сврху овог Правилника, је изборни систем према којем мандат добија кандидат који освоји највише гласова;
35. **“Штампил“** је помоћно средство помоћу којег се на гласачком листићу ставља отисак са подацима које пропише Централна изборна комисија БиХ;
36. **“У-фолија“** је провидна пластична фолија у коју се пакције изборни материјал;
37. **„УСБ конектор“** је стандардно мјесто кабловског повезивања за паметне телефоне, рачунаре и друге уређаје потрошачке електронике.

38. “УСБ модем са СИМ картицом/Донгле)” је мали хардверски уређај који се укључује у рачунарски (скенерски) порт ради пружања додатних функција, као што су интернет конекција, софтверска заштита или бежична комуникација.

39. “Вакуум паковање“ је паковање прописаног броја гласачких листића истог типа запакираних у провидну фолију из које је извучен зрак;

40. „Заштитна фасцикла“ је фасцикла у коју бирач ставља оба гласачка листића након гласања, чиме се осигурава додатна тајност гласања до појединачног убацивања гласачких листића у скенер.

ДИО ДРУГИ – ДУЖНОСТИ БИРАЧКОГ ОДБОРА И ИЗБОРНИ МАТЕРИЈАЛ

ПОГЛАВЉЕ И ДУЖНОСТИ ПРЕДСЈЕДНИКА И ЧЛАНОВА БИРАЧКОГ ОДБОРА, ОПЕРАТЕРА, ПРИСУСТВО НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ И ИЗБОРНИ ПОСМАТРАЧИ

Члан 5.

(Дужност предсједника бирачког одбора и дужност улога чланова бирачког одбора у процесу гласања)

(1) Предсједник управља радом бирачког одбора и заједно с члановима бирачког одбора одговоран је за законитост рада на бирачком мјесту; одржава интегритет процеса гласања, односно бројања и одржава мир и ред на бирачком мјесту и његовој околини; попуњава све потребне обрасце; осигурава да на бирачком мјесту не буде оружја или опасних предмета; помаже бирачима којима треба додатно објашњење о процесу гласања; рјешава сва питања која се односе на идентификацију и право гласа бирача и евидентира у Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (у даљем тексту: ЗАРБО) вријеме и околности свих изузетних догађаја на бирачком мјесту, укључујући прекид рада оптичких скенера и прелазак на редовну процедуру гласања уз сагласност Централне изборне комисије БиХ, коју је претходно осигурала изборна комисија основне изборне јединице (у даљем тексту: изборна комисија), на начин да на сваку примједбу уписану у ЗАРБО напише шта је подузео уколико је примједба основана и одређује дужности сваком члану бирачког одбора. Евентуални прекид рада у бројању гласачких листића предсједник или замјеник предсједника евидентира у ЗАРБО. Предсједник бирачког одбора за бирача чије име није уписано на бирачком списку на том бирачком мјесту је обавезан да изврши провјеру са надлежном изборном комисијом на којем бирачком мјесту тај бирач гласа. Предсједник бирачког одбора употребом погодне апликације обавјештава надлежну комисију о евентуалним неправилностима на бирачком мјесту, те на исти начин доставља прелиминарне резултате избора за систем већинског гласа.

(2) Предсједник бирачког одбора, на бирачком мјесту на ком је до 18.45 сати на изборни дан гласало више од 350 бирача, обавезно позива свог замјеника и замјенике чланова бирачког одбора да након затварања дођу на бирачко мјесто и да присуствују у процесу бројања гласачких листића.

(3) Предсједник бирачког одбора, на бирачком мјесту које је требало бити отворено у 07:00 сати, а бирачко мјесто је у поступку отварања каснило од један до три сата или на којем је прекид у току гласања био од један до три сата, прије затварања бирачког мјеста обавезно позива свог замјеника и замјенике чланова бирачког одбора да након затварања дођу на бирачко мјесто и да присуствују у процесу бројања гласачких листића.

(4) Члан бирачког одбора задужен за контролу реда осигурава контролу кретања бирача на бирачком мјесту и осигурава да се на бирачком мјесту не наруши тајност гласања.

(5) Члан бирачког одбора задужен за идентификацију провјерава идентитет бирача; проналази име бирача у изводу из Централног бирачког списка; упозорава бирача да се мора потписати идентично као на идентификационом документу и осигурава да се бирач потпише поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка у одговарајућем шаблону. Потпис у Изводу из Централног бирачког списка мора одговарати потпису у документу којим је извршена идентификација.

(6) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића на предњој страни гласачких листића, изнад текста “Упутство за гласање“ у предвиђени правоугаоник на средини странице обавезно ставља отисак штамбиља поред којег се потписује, објашњава бирачу како треба исправно испунити гласачке листиће уз напомену да обавезно погледа упутство о начину гласања на сваком гласачком листићу, појашњава поступак описан у члану 20, те посебно истиче употребу заштитних фасцикли, убацивање гласачког листића у скенер, при чему ће скенер повући гласачки листић, издаје гласачке листиће бирачу и упућује бирача према слободном простору на којем му се омогућава тајност гласања (у даљњем тексту: гласачка кабина). Ако бирач оштети гласачки листић, на начин да је гласачки листић неупотребљив, физички оштећен, погрешно попуњен или у процесу скенирања заглављен и мора се физички ослободити из скенера уз помоћ оператера, члан бирачког одбора бирачу издаје нови гласачки листић, а оштећени гласачки листић изузима, на истом испише ријеч „ОШТЕЋЕНИ“ и одлаже га у за то предвиђену коверту.

(7) Изглед, садржај и начин поступања са штамбиљом утврђен је посебном одлуком Централне изборне комисије БиХ.

(8) Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да оба гласачка листића буду убачена у оптички скенер, прво гласачки листић за начелника општине/градоначелника, а потом за општинско/градско вијеће, односно скупштину општине/града, осим у случају града Мостара када се у скенер убацују оба гласачка листића за градско вијеће. У случају да бирач не убаци оба гласачка листиће која су му издата на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће га да је обавезан да то уради. Ако бирач не поступи у складу са овим упозорењем, предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО извршити евиденцију наведеног, записујући и податке с идентификационог документа бирача, те ће бирачки одбор поступити у складу са чланом 23. став (10) овог Правилника.

(9) Ако се бирачки одбор састоји од предсједника и два члана, члан бирачког одбора задужен за контролу реда истовремено ће обављати и контролу гласачке кутије, док ће члан бирачког одбора задужен за идентификацију бирача истовремено обављати и издавање гласачких листића.

(10) Чланови бирачког одбора индивидуално одговарају за учињене неправилности у оквиру задужења које добију од предсједника бирачког одбора у складу са Изборним законом БиХ и подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ.

(11) Предсједник бирачког одбора одговоран је и за учињене неправилности члана бирачког одбора, уколико није евидентирао уочене неправилности и одмах извијестио надлежну изборну комисију.

(12) Предсједник и чланови бирачког одбора одговорни су за осигурање правилности и тајности гласања, правилно бројање, евидентирање гласачких листића и исправно пакирање изборног материјала на бирачком мјесту.

(13) Предсједник и чланови бирачког одбора морају бити присутни током цијелог процеса гласања, укључујући и процес бројања гласачких листића сходно одредби члана 5.5 Изборног закона БиХ, осим у случају када је потребно обавити гласање на другом бирачком мјесту за које су уписани у извод из Централног бирачког списка или због здравствених и других оправданих разлога нису у могућности да наставе даље да обављају своје дужности.

(14) Предсједник бирачког одбора је обавезан обавијестити изборну комисију о потреби његовог одсуства или одсуства чланова бирачког одбора са бирачког мјеста, како би изборна комисија могла ангажовати њихове замјенике да дођу на бирачко мјесто и преузму њихове функције. Предсједник бирачког одбора је обавезан да све промјене особља на бирачком мјесту евидентира у дио 35 ЗАРБО “Запажања у току гласања”.

Члан 6. **(ЗАРБО – члан 5.7 став (1) Изборног закона БиХ)**

(1) За свако бирачко мјесто бирачки одбор дужан је водити ЗАРБО који је саставни дио овог Правилника. ЗАРБО је сачињен тако да свака страница има своју копију на којој се пресликавају подаци уписани на страници. Свака страница обавезно садржи број бирачког мјеста.

(2) У ЗАРБО се уписују подаци наведени у члану 5.7 став (1) тачка 1. до 4. Изборног закона БиХ, те примједбе и мишљења члана бирачког одбора, бирача или акредитованог посматрача везано за процес гласања на начин прописан чланом 5.7 став (2) Изборног закона БиХ, као и подаци о прекидима у гласању због проблема са оптичким скенерима, разлозима стављања у функцију замјенског оптичког скенера или разлозима преласка на редовну процедуру гласања.

(3) ЗАРБО садржи и текст заклетве из члана 2.1 став (3) Изборног закона БиХ коју потписују предсједник и чланови бирачког одбора и њихови замјеници, уколико буду ангажовани.

(4) У случају да је члану бирачког одбора, бирачу или акредитованом посматрачу онемогућен упис примједбе или мишљења у ЗАРБО, своје примједбе или мишљења достављају директно изборној комисији о чему изборна комисија без одлагања обавјештава Централну изборну комисију БиХ.

Члан 7. **(Главни оператер и оператер)**

(1) Предсједник бирачког одбора дужан је омогућити главном оператеру и оператеру приступ бирачком мјесту.

(2) Главни оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ, која по захтјеву оператера и предсједника бирачког одбора учествује у рјешавању комплекснијих техничких и логистичких проблема у раду скенера на бирачком мјесту и изборној комисији, те доставља скенер и опрему на бирачко мјесто и по потреби врши њихову инсталацију.

Главни оператер је задужен за координацију рада оператера на нивоу основне изборне јединице.

(3) Оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат и обавезни су бити присутни на свим бирачким мјестима на којим се користе оптички скенери.

(4) Оператер инсталира техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта, под надзором председника бирачког одбора. У координацији са изборним комисијама, одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора, провјерава функционалност достављене опреме о чему у координацији са председником бирачког одбора извјештава изборну комисију.

(3) По завршеној трансмисији резултата са скенера, а по наредби председника бирачког одбора, оператер ослобађа скенер са поклопа гласачке кутије и пакује га у заштитну кутију са осталом пратећом опремом скенера (батерија, УСБ модем са СИМ картицом/Донгле, каблови итд.).

(4) Оператер је обавезан да, уколико дође до проблема са радом скенера или потребе замјене скенера, замијени постојећи скенер новим скенером који ће бити достављен од стране изборне комисије, а по захтјеву председника бирачког одбора.

Члан 8.

(Присуство на бирачком мјесту)

(1) На бирачком мјесту у току гласања и бројања гласачких листића могу бити присутни председник, чланови бирачког одбора и њихови замјеници, у случајевима прописаним овим Правилником, главни оператер и оператери, акредитовани посматрачи и изузетно припадници полиције уколико је позвана од председника бирачког одбора у вријеме када је бирачко мјесто затворено за гласање због нарушавања реда на бирачком мјесту.

(2) На бирачко мјесто у току гласања, по одобрењу председника бирачког одбора, на краћи временски период могу ући и представници медија, али им је забрањено нарушавати тајност гласа, снимати бираче у гласачкој кабини и ометати изборни процес. На бирачком мјесту забрањено је давање изјава медијима.

(3) У сврху пружања савјетодавне помоћи бирачким одборима, као и преузимања зелених копија са изборним резултатима на бирачко мјесто могу ући председник, члан изборне комисије или овлаштено лице изборне комисије.

(4) У сврху обиласка бирачких мјеста на изборни дан на бирачко мјесто, у пратњи председника или члана изборне комисије, могу ући и председник и/или чланови Централне изборне комисије БиХ као и овлаштени службеници Секретаријата Централне изборне комисије БиХ.

(5) На изборни дан, у сврху отклањања техничких проблема у раду са скенером или пратећом опремом, те неопходности замјене скенера, главни оператер који донесе замјенски скенер или опрему може ући на бирачко мјесто и доставити скенер или опрему председнику бирачког одбора, што председник бирачког одбора евидентира у ЗАРБО, те након тога напушта бирачко мјесто.

Члан 9.
(Акредитовани посматрачи)

(1) Бирачки одбор мора омогућити акредитованим посматрачима несметано посматрање цијелог процеса гласања и пребројавања гласачких листића и уписа свих примједби у ЗАРБО.

(2) Бирачки одбор је обавезан да омогући посматрачима јасан увид у све изборне активности. Предсједник бирачког одбора је обавезан одговорити на упит посматрача који је за вријеме посматрања утврдио неправилности у процесу који посматра, а уколико је посматрач незадовољан појашњењем, предсједник бирачког одбора му обавезно омогућава да упише примједбу у дио 36 ЗАРБО.

(3) Уколико посматрач утврди неправилност у раду члана бирачког одбора за идентификацију и утврђивању идентитета бирача који се потписао на извод из Централног бирачког списка, предсједник бирачког одбора ће омогућити посматрачу провјеру идентитета бирача и провјеру на изводу из Централног бирачког списка.

(4) Посматрач има право да посматра бројање гласачких листића са удаљености са које може јасно видјети све активности бирачког одбора, а да не омета поступак бројања гласачких листића. Бирачки одбор ће бројати гласачке листиће на начин да посматрач који стоји у близини јасно види гласачке листиће.

(5) Предсједник бирачког одбора је дужан осигурати посматрачима видљивост копија почетног извјештаја скенера, Обрасца електронских резултата (ФЕР) и ЗР образаца.

ПОГЛАВЉЕ II ПРИМОПРЕДАЈА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 10.
(Изборни материјал)

(1) Централна изборна комисија БиХ осигурава свим бирачким мјестима за гласање путем оптичког скенера изборни материјал који се састоји од:

а) осјетљивог изборног материјала:

- 1) гласачки листићи,
- 2) обрасци из члана 57. овог Правилника, изузев обрасца из тачке 15)
- 3) изводи из коначног Централног бирачког списка по бирачким мјестима (за бирача који гласа на редовном бирачком мјесту)
- 4) штампил из члана 2. став (1) тачка 35. овог Правилника
- 5) оптички скенер са гласачком кутијом и пратећом опремом (гласачке кутије са поклопцима посебно израђене за причвршћивање скенера на врху, УСБ модем са СИМ картицом/Донгле, СД картице, адаптер за напајање са каблом, кабал вањске меморије, термални папир за испис извјештаја приликом отварања и затварања бирачког мјеста и друге извјештаје, лист за чишћење скенера ако се

појави дигитална линија због прљавштине на скенеру, дијагностички (контролни) гласачки листић за оперативности скенера на дан избора, слушалице за гласовну потврду гласачког листића за слабовидне и неписмене бираче, оловка за гласање, шифре за особе овлаштене за рад са скенером, вањска батерија у случају нестанка струје),

- 6) печати са серијским бројевима за гласачку кутију са скенером, као и печати за заштиту операционих портова (конектора) на скенеру (УСБ конектор, батеријски конектор и др.).

b) неосјетљивог изборног материјала:

- 1) кандидатске листе,
- 2) дио потрошног бирачког материјала (гласачке кабине, постери, вреће за паковање изборног материјала, и др.)
- 3) приручник са процедурама, постери како се гласа путем скенера, постери како означити и убацити гласачки листић у скенер и постери како упакovati изборни материјал са пилот бирачких мјеста,
- 4) заштитни фасцикл у који се стављају гласачки листићи након означавања до убацивања у скенер,
- 5) кутија за паковање врећа са гласачким листићима,
- 6) наљепнице за скенер са бројем бирачког мјеста и црвене наљепнице "Резултати нису пренесени".
- 7) кутије за паковање скенера.

(2) Гласачки листићи из става (1) тачка а) алинеја 1. овог члана, су гласачки листићи за редовно бирачко мјесто прилагођени за скенирање.

(3) Централна изборна комисија БиХ осигурава да се свака врећа за паковање изборног материјала значи „Бар кодом“ који је другачији за сваку посебну врећу. На основу „Бар кода“, Централна изборна комисија БиХ задужује изборну комисију врећама за паковање изборног материјала које се налазе у кутијама са неосјетљивим изборним материјалом.

(4) Централна изборна комисија БиХ, за Локалне изборе 2024. године, свим изборним комисијама са неосјетљивим изборним материјалом доставља и мале провидне вреће, са натписом „Помоћне вреће/Помоћне вреће“. Централна изборна комисија БиХ доставља изборној комисији довољан број врећа за свако редовно бирачко мјесто.

(5) Изборна комисија, са осталим изборним материјалом, издаје бирачком одбору за провођење локалних избора 1 (једну) врећу из става (3) овог члана.

(6) Бирачки одбор обавезно задужене мале провидне вреће враћа изборној комисији заједно са другим изборним материјалом.

(7) Изборна комисија мале провидне вреће чува на погодном и осигураном мјесту до провођења наредних редовних избора.

(8) Бирачки одбор вреће из става (3) овог члана користи у поступку бројања гласачких листића након отварања гласачке кутије, на начин да у њих спрема гласачке листиће за ниво власти који тренутно не броји.

Члан 11.

(Одговорност за дистрибуцију изборног материјала)

(1) Централна изборна комисија БиХ одговорна је за дистрибуцију и сигурност изборног материјала из става (1) члана 10. до изборне комисије.

(2) Изборна комисија, од момента преузимања изборног материјала од Централне изборне комисије БиХ одговорна је за доставу и расподјелу изборног материјала по бирачким одборима на подручју основне изборне јединице и за његову сигурност до момента предаје бирачким одборима. Изборна комисија је од момента преузимања цјелокупног изборног материјала од бирачких одбора одговорна за сигурност изборног материјала, до његовог уручења Централној изборној комисији БиХ.

(3) За примопредају изборног материјала из става (2) овог члана од и према Централној изборној комисији БиХ одговоран је предсједник изборне комисије или члан изборне комисије којег предсједник овласти у писаној форми.

Члан 12.

(Достављање изборног материјала члан 5.3 Изборног закона БиХ)

(1) Централна изборна комисија БиХ доставља изборној комисији изборни материјал из члана 10. став (1) тачка а) алинеје 1), 2) и 4) и тачке б) алинеје 1) овог Правилника, најкасније три дана прије дана одржавања избора, а из члана 10. тачке а) алинеје 3) и неосјетљиви изборни материјал из тачке б) алинеја 2) и алинеја 5) овог Правилника, најкасније 20 дана прије дана одржавања избора. Скенери, сви припадајући материјали попут батерија/акумулатора, каблова, гласачки листићи и гласачке кутије и остали материјали из члана 10. став (1) тачка а) алинеје 5) и 6) и тачке б) алинеје 3), 4), 6) и 7) доставиће добављач директно изборним комисијама, на начин како је то утврдила Централна изборна комисија БиХ, најкасније три дана прије дана одржавања избора.

(2) Приликом примопредаје скенера и опреме обавиће се тестирање техничке исправности скенера, у присуству оператера, представника Централне изборне комисије БиХ, донатора, организације и добављача, након чега ће се потписати образац о техничкој исправности преданог скенера и опреме. Након преузимања, за дистрибуцију скенера и пратеће опреме на бирачка мјеста одговорна је изборна комисија.

Члан 13.

(Обрасци ПО-1 и ПО-2 – члан 5.4 став (2) Изборног закона БиХ)

(1) Надлежна изборна комисија дужна је током преузимања изборног материјала од Централне изборне комисије БиХ провјерити укупан број примљених оптичких скенера, кутија гласачких листића за скенер и преосталог изборног материјала и потврдити пријем у одговарајуће примопредајне обрасце изборног материјала – образац ПО-1 и образац ПО-2, који су саставни дио овог Правилника.

(2) Потписану копију образаца из става (1) овог члана, изборна комисија задржава за своје потребе, а остале копије задржава Централна изборна комисија БиХ.

(3) Уколико изборна комисија, након пријема изборног материјала из става (1) овог члана, уочи одређене недостатке у погледу количине и врсте примљеног изборног материјала, дужна је одмах, а најкасније у року од 12 сати од пријема изборног материјала, писмено извјестити Централну изборну комисију БиХ како би се отклонили уочени недостаци.

Члан 14.

(Предаја изборног материјала изборној комисији – члан 5.26 Изборног закона БиХ)

(1) Након затварања бирачких мјеста и окончања процеса бројања и свих активности на бирачком мјесту, бирачки одбор доставља изборној комисији спакован изборни материјал, укључујући и оптички скенер са кутијом, батерије, каблове, као и замјенски скенер уколико је дошло до замјене поквареног скенера током процеса гласања, на начин прописан чланом 39. овог Правилника.

(2) Предсједник бирачког одбора уз помоћ оператера дужан је да опрему из става (1) овог члана уз осјетљиви изборни материјал достави с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се прикупља до поврата Централној изборној комисији БиХ.

(3) Изборна комисија при преузимању изборног материјала од бирачког одбора провјерава да ли је изборни материјал упакован на прописан начин и потврђује пријем у обрасцу Записник БО-ИК. Уколико уочи да изборни материјал није прописно спакован или да одређени материјал недостаје, позива бирачки одбор да отклони уочене недостатке уз присуство посматрача, а под контролом изборне комисије.

Члан 15.

(Предаја изборног материјала Централној изборној комисији БиХ)

(1) Изборна комисија припрема изборни материјал с бирачких мјеста за предају Централној изборној комисији БиХ.

(2) Централна изборна комисија БиХ при преузимању изборног материјала од изборне комисије основне изборне јединице провјерава да ли је изборни материјал спакован на прописан начин, те скенира све „бар кодове“ на врећама из члана 10. став (2) овог Правилника, након чега потврђује пријем у примопредајном обрасцу изборног материјала Записник ИК-ЦИК БИХ.

(3) Уколико приликом скенирања “бар кодова” на врећама, одређена врећа не посједује “бар код”, особље Централне изборне комисије БиХ преузима врећу уз назнаку у примопредајном обрасцу из става (1) овог члана броја пластичног печата наведене вреће. Исто тако уколико се уоче одређени недостаци у паковању изборног материјала надлежно лице Централне изборне комисије БиХ налаже изборној комисији да одмах отклони уочене недостатке.

(4) Образац из става (1) овог члана изборна комисија копира и копију задржава за своје потребе, а оригинал образац задржава Централна изборна комисија БиХ.

Члан 16.

(Паковање и примопредаја гласачких листића – члан 5.4 Изборног закона БиХ)

(1) Гласачки листићи достављају се изборној комисији запаковани у одговарајући број палета у зависности од укупног броја кутија гласачких листића за скенер који се испоручују датој основној изборној јединици.

(2) Вакуум паковања са гласачким листићима за бирачка мјеста на територији дате основне изборне јединице запаковани су у кутије. Свако редовно пилот бирачко мјесто добија једну или више кутија са гласачким листићима.

(3) Свака палета с гласачким листићима означава се сљедећим подацима:

- а) јединственом ознаком, односно серијским бројем палете;
- б) називом основне изборне јединице;
- ц) бројем кутија које се налазе на палети;
- д) бројевима бирачких мјеста на које се кутије са те палете односе и
- е) подацима о укупном броју и типу гласачких листића који се налазе на палети.

(4) Свака кутија с гласачким листићима означава се сљедећим подацима:

- а) бројем бирачког мјеста;
- б) називом основне изборне јединице;
- ц) ознаком типа гласачких листића који су запаковани у кутију;
- д) подацима о укупном броју гласачких листића запакованих у кутију и
- е) подацима о редном броју кутије и укупном броју кутија за дато бирачко мјесто.

(5) Централна изборна комисија БиХ ће током штампања и паковања гласачких листића у штампарији посебном одлуком именовати комисију из реда запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ за стални надзор и контролу штампања и паковања гласачких листића, што подразумијева и контролна бројања гласачких листића прије паковања у пластичне фолије, методом случајног узорка. Овом одлуком ће Централна изборна комисија БиХ одредити и једног члана Централне изборне комисије БиХ за координацију рада ове комисије.

(6) Централна изборна комисија БиХ ће посебном одлуком одредити лица која ће вршити надзор над израдом папира за гласачке листиће за скенер и његовог паковања на палете.

(7) Лица из става (5), односно комисија из става (6) овог члана дужна је Централној изборној комисији БиХ достављати информацију у писаном облику о току реализације одређених активности, те по завршетку подноси писани извјештај о извршеном надзору и контроли израде гласачких листића, односно штампању и паковању гласачких листић.

Члан 17.

(Гласачка кутија, скенери и помоћне вреће)

(1) Изборна комисија је дужна гласачке кутије прописно ускладиштити, евидентирати њихово бројно стање и евентуална оштећења и недостатке те чувати за потребе наредних избора као стално материјално средство.

(2) Оптичке скенере ће, као дио изборног материјала, изборна комисија третирати као осјетљив материјал, и чувати од физичких оштећења. Остала опрема која иде уз скенере, као што су батерија, акумулатор, каблови и др. се чува заједно са скенером.

(3) Изборна комисија дужна је вреће из члана 10. став (3) овог Правилника, прописно складиштити, евидентирати њихово бројно стање и евентуална оштећења и недостатке те чувати за потребе наредних избора као стално материјално средство.

(4) Евиденцију бројног стања гласачких кутија из става (1) овог члана изборна комисија доставља Централној изборној комисији БиХ уз редовни извјештај о раду, док евиденцију врећа из члана 10. став (3) овог Правилника изборна комисија доставља Централној изборној комисији БиХ, само изузетно, у случају потребе за додатним врећама, и то почетком изборне године.

(4) Врсте и поступање са гласачком кутијом Централна изборна комисија БиХ ће регулисати посебним прописом.

ДИО ТРЕЋИ – РЕДОВНА БИРАЧКА МЈЕСТА

ПОГЛАВЉЕ I: ПАКОВАЊЕ И ПРЕДАЈА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА ИЗБОРНИМ КОМИСИЈАМА

Члан 18.

(Редовно бирачко мјесто – члан 5.4 Изборног закона БиХ)

Редовно бирачко мјесто на којем се користе скенери добија број гласачких листића према броју бирача на изводу из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто, који се заокружује на сљедећих 10.

Члан 19.

(Паковање гласачких листића)

(1) Пакети с гласачким листићима за одређено редовно бирачко мјесто садрже одговарајући број вакуум паковања од 200 гласачких листића истог изборног нивоа. Уколико је број гласачких листића за одређено редовно бирачко мјесто мањи од 200, или ако укупан број листића није дјелљив са 200, остатак гласачких листића за скенер ће бити смјештен у посебно вакуум паковање, ако та разлика буде већа од 50. Ако та разлика буде износила 50 или мање гласачких листића за скенер, листићи ће бити смјештени у исто паковање са 200 листића, уз обавезно навођење тачног броја листића које садржи то паковање.

(2) Свако вакуум паковање означава се подацима о типу гласачких листића, бројем редовног бирачког мјеста, називом и кодом основне изборне јединице и укупним бројем гласачких листића за скенер који се налазе у паковању, уз нумерацију броја паковања за сваки ниво на начин који одреди Централна изборна комисија БиХ.

(3) Осим података из става (2) овог члана на вакуум паковању се налази наљепница са „бар кодом“, који садржи шифру основне изборне јединице.

ПОГЛАВЉЕ II: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКИХ МЈЕСТА

Члан 20.

(Дан уочи избора на редовном бирачком мјесту – члан 5.3 став (1) Изборног закона БиХ)

(1) Изборна комисија доноси план предаје изборног материјала бирачком одбору на бирачком мјесту.

(2) Према плану из става (1) овог члана, изборна комисија ће дан прије, а најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста, доставити бирачком одбору изборни материјал и то:

- a) извод из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто;
- b) одговарајући број гласачких листића;
- c) одговарајући број гласачких кутија за скенер;
- d) један оптички скенер по бирачком мјесту, са додатном опремом, како је прописано чланом 10. став (1) тачка а) алинеја 5) и б),
- e) комплет образаца за бирачко мјесто;
- f) кандидатске листе, односно постере с изгледом гласачких листића на којима се гласа у тој изборној јединици;
- g) постере с упутствима како се гласа путем скенера, постере како означити и убацити гласачки листић у скенер и постере како упаковати изборни материјал са пилот бирачких мјеста,
- h) ЗАРБО из члана 6. став (1) овог Правилника и
- i) потрошни материјал према спецификацији из ЗАРБО неопходан за процес гласања и бројања гласачких листића;
- j) штамбиљ за додатну заштиту гласачких листића за скенер
- k) приручник са процедурама,
- l) заштитни фасцикл у који се стављају гласачки листићи након означавања до убацивање у скенер,
- m) наљепница за скенер са бројем бирачког мјеста и црвена наљепница "Резултати нису пренесени"
- n) кутије за скенер.

(3) Бирачки одбор, уз асистенцију оператера, приликом примопредаје изборног материјала од стране изборне комисије, провјерава да ли је изборни материјал који је примио од изборне комисије комплетан и у исправном стању, и потписује у ЗАРБО. Уколико бирачки одбор, уз асистенцију оператера, утврди да изборни материјал није комплетан или да је скенер технички неисправан, одмах о томе обавјештава изборну комисију која је обавезна да у контакту с Централном изборном комисијом БиХ отклони све недостатке, односно да замијени неисправан скенер, у најкраћем року.

(4) Предсједник, оператер и чланови бирачког одбора након пријема изборног материјала потписују заклетву у ЗАРБО.

(5) Након примљеног изборног материјала предсједник и чланови бирачког одбора провјеравају простор који је предвиђен за бирачко мјесто и отклањају евентуалне недостатке ако утичу на законитост рада бирачког одбора. Запажање о стању бирачког мјеста уписује се у ЗАРБО. Предсједник и чланови бирачког одбора одговорни су за сигурност изборног материјала на бирачком мјесту од тренутка пријема материјала па до завршетка свих својих

дужности након затварања бирачког мјеста, окончања процеса бројања и уручења изборног материјала. Изборни материјал се у ноћи прије отварања бирачког мјеста чува у закључаним просторијама на локацији бирачког мјеста. Полиција осигурава бирачки материјал у ноћи прије отварања бирачких мјеста на локацијама бирачких мјеста.

(6) Бирачки одбор уклања с бирачког мјеста све ознаке и обиљежја која упућују на политичке странке, вјерске симболе, као и ознаке које имају дискриминацијско значење. Бирачки одбор поставља на видном мјесту ознаку бирачког мјеста, улаза и излаза, смјера локације бирачког мјеста, забране уношења и показивања оружја и опасних предмета, забране пушења, забрана употребе фотоапарата, камере, мобилног телефона или других средстава којима се може снимити или испоручити звучни, видео или текстуални садржај на бирачком мјесту од момента преузимања гласачког листића па до напуштања бирачког мјеста, излаже кандидатске листе и на видљивом мјесту излаже списак чланова бирачког одбора с називом политичког субјекта који их је номиновао.

(7) Предсједник и чланови бирачког одбора уређују бирачко мјесто тако да се омогући несметано кретање бирача на бирачком мјесту.

(8) Бирачки одбор одређује мјесто за сваку гласачку кабину на начин да се отвор гласачке кабине окрене према члановима бирачког одбора и посматрачима и да гласачка кабина буде довољно удаљена од чланова бирачког одбора, посматрача или бирача који се идентификује како се не би повриједила тајност гласања.

Члан 21.

(Прије отварања бирачког мјеста – члан 5.8 Изборног закона БиХ)

(1) Сви чланови бирачког одбора и оператер морају доћи на бирачко мјесто најмање сат времена прије почетка отварања бирачког мјеста. У том временском периоду само чланови бирачког одбора, оператери и акредитовани посматрачи могу бити присутни на бирачком мјесту.

(2) Бирачки одбор на бирачким мјестима на којима није омогућен приступ лицима из члана 26. став (4) овог Правилника одређује посебно мјесто и поставља гласачку кабину испред бирачког мјеста за ову категорију бирача.

(3) Прије отварања бирачког мјеста оператер је дужан провјерити функционалност опреме о чему извјештава изборну комисију путем предсједника бирачког одбора. У случају проблема у раду и функционисању опреме, поступа се у складу са инструкцијом из члана 25. овог Правилника.

(4) Прије почетка гласања предсједник односно чланови бирачког одбора:

- a) уписују све потребне податке на коверте;
- b) предсједник бирачког одбора уписује у Образац за бројно стање број бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка;
- ц) ручно броје примљене гласачке листиће за скенер за сваки изборни ниво и предсједник бирачког одбора уписује у Образац за бројно стање укупан број примљених гласачких листића за скенер;
- д) предсједник бирачког одбора провјерава гласачку кутију и показује свим присутним особама да је гласачка кутија празна, након чега оператер под надзором предсједника бирачког одбора на гласачку кутију ставља скенер и пластичне печате;

- е) председник бирачког одбора у Образац за бројно стање уписује серијске бројеве печата гласачке кутије;
- ф) постављају запечаћену гласачку кутију на мјесто гдје је сви присутни могу видјети;
- г) председник упућује оператера да испринта почетни извјештај из скенера из којег је видљиво да је почетно стање на скенеру „0“. Овај извјештај потписују председник и сви чланови бирачког одбора и прилаже уз ЗАРБО образац. Почетни извјештај се ставља на увид присутним посматрачима;
- х) на видном мјесту објављују списак чланова бирачког одбора са знаком политичког субјекта који их је номиновао;
- и) председник уписује у ЗАРБО вријеме отварања бирачког мјеста;
- ј) председник провјерава посматрачев идентификациони документ с фотографијом, који задржава до момента када посматрач напушта бирачко мјесто, утврђује да ли се име посматрача налази на акредитацији и у ЗАРБО уписује име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао, број његове акредитације, вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто;
- к) председник упућује посматраче на мјесто гдје могу сјести и посматрати изборне активности, те их упозорава да се не могу мијешати у изборни процес нити гледати у гласачку кабину, али да могу постављати питања у вези с изборним процесом и стављати мишљења или примједбе на изборни процес у ЗАРБО или их предати у писаној форми, уз обавезан потпис.

(5) Председник бирачког одбора одређује дужности свим члановима бирачког одбора и то евидентира у дио 33 ЗАРБО. У дио 35 ЗАРБО председник бирачког одбора такође евидентира вријеме свог одласка са бирачког мјеста, као и вријеме повратка на бирачко мјесто.

(6) Уколико у току гласања члан бирачког одбора напусти бирачко мјесто и његову дужност преузме његов замјеник, председник бирачког одбора, у дио 35 ЗАРБО, евидентира вријеме замјене и разлог напуштања бирачког мјеста. Замјеник председника или замјеник члана бирачког одбора приликом доласка на бирачко мјесто прије преузимања дужности председника или члана потписује заклетву у ЗАРБО.

Члан 22.

(Поступање бирачког одбора у случају неисправности у паковањима гласачких листића)

(1) У случају да бирачки одбор приликом провођења процедуре прописане чланом 21. став (4) тачка ц) овог Правилника утврди неправилности:

- а) у вакуум паковањима гласачких листића за скенер нађу материјал који није гласачки листић, или гласачке листиће на којима нема одштампаних кандидата, или гласачки листић не садржи кандидатске листе за изборну јединицу, или гласачке листиће које није прописала Централна изборна комисија БиХ, обавезан је да их одвоји и утврди њихов број, као и да утврди број гласачких листића који су исправни,
- б) у вакуум паковањима гласачких листића приме мањи број гласачких листића од предвиђеног броја, а утицао би на процес гласања због недостатка гласачких листића,

одмах по сазнању о неправилностима из тачке а) и б) овог става, обавјештава изборну комисију.

(2) Изборна комисија по обавјештењу бирачког одбора из става (1) овог члана обавезна је да оде на бирачко мјесто и утврђену неправилност запише у ЗАРБО у дио “Прије отварања бирачког мјеста”, те достави писани извјештај о утврђеној неправилности Централној изборној комисији БиХ.

(3) Уколико наведене неправилности утичу на рад бирачког одбора у смислу недостатка гласачких листића за њихов рад, изборна комисија од бирачких одбора, са ближих бирачких мјеста узима максимално по 100 гласачких листића, те их доставља бирачком одбору којем недостају гласачки листићи.

(4) Поступак прописан у ставу (3) овог члана изборна комисија обавља записнички, а бирачки одбор исте те чињенице уписује у Образац бројног стања у ред 3 “Број накнадно задужених/изузетих гласачких листића“, гдје бирачки одбор којем су изузети гласачки листићи уписује број изузетих гласачких листића, а бирачки одбор којем су дати гласачки листићи уписује број преузетих гласачких листића.

Члан 23.

(Поступање бирачког одбора у случају неисправности рада скенера)

(1) Под надзором предсједника бирачког одбора, те у присуству бирачког одбора, оператер је обавезан да техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта инсталира на бирачком мјесту одмах након зајимања опреме од стране изборне комисије (најкасније 12 сати прије отварања бирачког мјеста), те провјери функционалност достављене опреме путем контролног гласачког листића. Оператер провлачи дијагностички (контролни) гласачки листић кроз скенер о чему извјештава бирачки одбор.

(2) У случају проблема у раду и функционисању опреме поступа се у складу са инструкцијом из члана 25.

(3) У случају техничких проблема са опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси Централна изборна комисија БиХ.

ПОГЛАВЉЕ III: ПРОЦЕДУРА ГЛАСАЊА

Члан 24.

(Идентификација бирача, издавање гласачког листића за скенере и гласање – члан 5.13 и 5.16 Изборног закона БиХ)

(1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената, у складу с чланом 5.12 Изборног закона БиХ. Након што члан бирачког одбора утврди идентитет бирача и његово име буде пронађено у изводу из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка. Члан бирачког одбора има дужност и одговорност упозорити сваког бирача да његов потпис на изводу из Централног бирачког списка мора одговарати потпису на идентификационом документу који је предочен.

(2) Уколико се бирач не потпише идентично као на идентификационом документу, члан бирачког одбора га упозорава да се треба потписати исто као на идентификационом

документу, а уколико бирач исто одбије предсједник бирачког одбора у дијелу 35 ЗАРБО наводи име и презиме бирача, редни број бирача на изводу из Централног бирачког списка и чињеницу да је бирач одбио да се потпише идентично као на личном документу.

(3) Када бирач буде идентификован и потпише се у извод из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића издаје гласачки листић. На сваки гласачки листић, на предњој страници, изнад текста “Упутство за гласање“, у предвиђени правоугаоник на средини странице обавезно ставља отисак штамбиља бирачког мјеста, потписује се поред штамбиља, објашњава бирачу како треба исправно испунити гласачке листиће уз напомену да погледа упутство о начину гласања, које се на гласачким листићима који су штампани двострано налази на обје стране сваког гласачког листића, да бирач треба користити оловку која се налази у кабинџи за означавање гласачког листића, да треба користити фасциклу за заштиту тајности гласања приликом ношења гласачког листића од кабинџе за гласање до гласачке кутије/скенера, те да ће гласачке листиће, без заштитне фасцикле, убацити у отвор скенера у равној линији како би се избјегло заглављивање, један по један, које ће скенер аутоматски повући у гласачку кутију, затим му издаје гласачке листиће и одмах га упућује према једној од слободних гласачких кабинџа како би попунио гласачке листиће. У гласачкој кабинџи у исто вријеме смије да се налази само једно лице, осим ако се ради о бирачу из члана 26. овог Правилника.

(4) Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично. Предсједник и чланови бирачког одбора дужни су да осигурају тајност гласања и онемогуће да неко лице гласа умјесто другог лица под његовим именом или да поново гласа.

(5) Након попуњавања гласачких листића, бирач користи фасциклу за гласачке листиће којим се додатно осигурава тајност гласања кад се преноси гласачки листић од гласачке кабинџе до скенера, те убацује један по један гласачки листић у оптички скенер.

(6) Бирач ставља гласачки листић у отвор на врху оптичког скенера, који аутоматски повуче гласачки листић, скенира и провлачи га у гласачку кутију, након чега се на екрану скенера појављује порука да је гласачки листић успјешно скениран. Исти потупак бирач понавља и са гласачким листићем за други изборни ниво.

(7) Уколико гласачки листић није успјешно скениран (за један или оба изборна нивоа) због гужвања или заглављивања у скенеру, те је дошло до оштећења при његовом ослобађању из скенера, бирач добија нови гласачки листић за изборни ниво који није успјешно скениран, након чега се понавља процес гласања, односно убацивање у скенер наведеног гласачког листића

(8) О случајевима из става (7) у којима је издат нови гласачки листић предсједник бирачког одбора води евиденцију у ЗАРБО, наводећи вријеме и разлог издавања новог гласачког листића.

(9) Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да оба гласачка листића буду убачена у оптички скенер.

(10) У случају да бирач не убаци оба гласачка листића који су му издати на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће бирача да је обавезан да то уради. Ако бирач не поступи у складу са овим упозорењем, предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО извршити евиденцију наведеног, записујући и податке с идентификацијом бирача. Уколико се гласачки листић налази у заштитној фасцикли и није

угрожена тајност гласања, члан бирачког одбора убацује гласачки листић у скенер. Уколико се гласачки листић налази изван заштитне фасцикле, чиме је угрожена тајност гласања, листић се проглашава оштећеним, ставља у коверту са оштећеним гласачким листићима уз напомену “Оштећени – бирач одбио да убади у гласачку кутију” и извршене радње евидентирају у ЗАРБО.

(11) У случају да бирач покуша у скенер убацили гласачки листић који се по форми и садржају разликује од гласачких листића који се издају на бирачким мјестима, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије обавјестиће о томе предсједника бирачког одбора, који ће прекинути процес гласања и уз интервенцију полиције тај гласачки листић одузети бирачу. Предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући и податке с идентификационог документа бирача. О наведеним случајевима предсједник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију.

(12) Предсједник, чланови бирачког одбора и оператери, ако им се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто, гласају непосредно послје отварања бирачког мјеста.

Члан 25.

(Поступање оператора у случају неисправности рада скенера)

(1) У случају да се заглави гласачки листић у скенеру, бирач о томе обавјештава предсједника бирачког одбора. Предсједник бирачког одбора налаже оператору да покуша извући заглављени гласачки листић. Извучени гласачки листић се третира као оштећени, а гласачу се издаје нови гласачки листић.

(2) У случају да оператор не може извући гласачки листић или се гласачки листић приликом извлачење из скенера поцјепа, оператор скида скенер са гласачке кутије скида печате скенера извлачи заглављени гласачки листић. Након тога оператор поново ставља скенер на гласачку кутију и гласање се наставља. Сви кориштени печати се чувају и пакују се у пластичну врећу са обрасцем ЗАРБО. Извршене радње уклањања и поновног постављања скенера предсједник бирачког одбора је дужан уписати у ЗАРБО.

(3) У случају квара скенера или учесталих проблема са скенером, предсједник бирачког одбора у консултацији са оператором обавјештава Изборну комисију о потреби замјене скенера. У нови скенер се убацује СД меморија са кориштеног скенера и процес гласања се наставља.

(4) У случају потребе преласка на редовну процедуру гласања, о чему се уписују чињенице у ЗАРБО, предсједник бирачког одбора прибавља сагласност Изборне комисије, која је осигурала претходну сагласност Централне изборне комисије БиХ

(5) У случају нестанка струје, оператор укључује скенер на батерију са каблом и поступак гласања се наставља редовно. Предсједник бирачког одбора надгледа поступак прикључења скенера на батерију и извршене радње евидентира у ЗАРБО.

Члан 26.

(Помоћ другог лица – члан 5.19 Изборног закона БиХ)

(1) Приликом гласања бирача који је слијеп, неписмен или лице са инвалидитетом, бирач има право користити помоћ другог лица којег он изабере и уз одобрење предсједника бирачког одбора.

(2) Члан бирачког одбора задужен за идентификацију у дио предвиђен за потпис уписује број идентификационог документа бирача који гласа, а слијеп је, неписмен или физички неспособан и бирача који му помаже, поред његовог потписа.

(3) Предсједник бирачког одбора води евиденцију о ситуацијама у којима се користи помоћ другог лица на ПДЛ обрасцу. ПДЛ образац садржи сљедеће податке:

а) Податак гдје бирач користи помоћ другог лица на бирачком мјесту или изван бирачког мјеста;

б) За бирача који је слијеп, неписмен или физички неспособан:

- име презиме

- ЈМБ

- број идентификационе исправе;

ц) За лице које пружа помоћ бирачу:

- име и презиме

- број идентификационе исправе и ЈМБ

- потпис;

д) Ознака да ли се ради о слијепом, неписменом или физички неспособном лицу;

е) Навод о врсти доказа, односно број и датум издавања доказа о чињеници из тачке д) овог члана;

ф) Редни број обрасца;

г) Број бирачког мјеста;

х) Редни број бирача који се налази у изводу из Централног бирачког списка;

и) Изјава да лице које помаже бирачу може помоћи само једном бирачу на дан избора;

ј) Потпис предсједника бирачког одбора.

(4) Доказ из става (3) тачка д) за слијепо и лице са инвалидитетом је рјешење или увјерење/потврда надлежне установе, института или комисије о утврђеном инвалидитету или тјелесном оштећењу и чланска исказница савеза или удруге регистроване за помоћ овој категорији лица. Изузетно предсједник бирачког одбора може без доказа одобрити помоћ другог лица бирачу који очигледно није у могућности извршити гласање без ове помоћи, а због своје неспособности. Доказ за неписмено лице из става (3) је ознака “ХХ” на путној исправи уколико је идентификација бирача извршена помоћу путне исправе, односно непопуњена рубрика за потпис уколико је идентификација извршена личном картом.

(5) Лице са инвалидитетом је и онај бирач који дође до бирачког мјеста, али због физичких препрека и неприлагођеног простора његовој инвалидности не може ући. За ову категорију бирача уређује се посебно мјесто са гласачком кабином, испред бирачког мјеста, а које је погодно за ову категорију бирача. Друго лице које тај бирач изабере доноси важећи идентификациони документ физички неспособног бирача на бирачко мјесто и изјављује да бирач не може ући на бирачко мјесто. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију провјерава да ли је име физички неспособног бирача уписано у извод из Централног бирачког списка. Ако је име тог бирача уписано у извод из Централног бирачког списка, предсједник бирачког одбора уноси податке у евиденцију из става (3) овог члана и одобрава процедуре а затим члан бирачког одбора одлази према физички неспособном бирачу, са ЗАРБО, гласачким листићима, оловком и ковертом. Члан бирачког одбора уписује име и личне податке физички неспособног бирача с бројем идентификационог документа. Физички неспособни бирач потписује се поред тих података и попуњава гласачке листиће које ставља у заштитну фасциклу. Лице које је физички неспособни бирач изабрао односи у заштитној фасцикли гласачке листиће до гласачке кутије, отвара је и ставља гласачке листиће у скенер и заштитну фасциклу враћа члану бирачког одбора задуженом за контролу гласачке кутије.

Члан бирачког одбора у дио предвиђен за потпис, поред имена физички неспособног бирача уписује број идентификационог документа тог бирача. Лице које помаже физички неспособном бирачу уписује своје име штампаним словима покрај имена физички неспособног бирача у извод из Централног бирачког списка и потписује се.

(6) Изборна комисија је обавезна да приликом одређивања бирачких мјеста води рачуна да, уколико је то могуће, бирачка мјеста одреди на локацијама на којима би бирачи из става (5) овог члана имали приступ бирачком мјесту, те избјегли процедуре гласања из става (5) овог члана.

(7) Изборна комисија је обавезна да за свако бирачко мјесто одштампа најмање по 10 ПДЛ образаца, које ће нумерисати у поље редни број обрасца, из става (3) овог члана, предати их предсједнику бирачког одбора приликом примопредаје изборног материјала. Изборна комисија ће бирачком одбору у току гласања доставити додатни број образаца на захтјев предсједника бирачког одбора.

(8) Бирачки одбор ће све искориштене обрасце ПДЛ из става (3) овог члана убацити у провидну пластичну фолију коју ће се са изводом из Централног бирачког списка упаковати по схеми паковања.

(9) За омогућавање помоћи другог лица у складу са ставом (1) овог члана одговоран је предсједник бирачког одбора.

Члан 27.

(Удаљавање с бирачког мјеста – члан 5.6 Изборног закона БиХ)

(1) Изборна комисија може са бирачког мјеста удаљити предсједника, чланове бирачког одбора и оператере који су својим активностима нарушили континуитет гласања, односно поступали супротно правилима у току гласања или бројања гласачких листића. Изборна комисија о томе обавезна је писаним путем, обавијестити Централну изборну комисију БиХ и доставити комплетну документацију о подузетим радњама.

(2) Изборна комисија поступак из става (1) овог члана покреће по пријави предсједника или члана бирачког одбора, акредитованих посматрача или бирача или по службеној дужности.

(3) Бирачки одбор може удаљити са бирачког мјеста посматрача уколико посматрач омета процес гласања или бројања гласачких листића. Одлуку о удаљавању посматрача са бирачког мјеста бирачки одбор доноси натполовичном већином. Политички субјект чији је посматрач удаљен са бирачког мјеста може послати новог посматрача на то бирачко мјесто.

(4) Предсједник бирачког одбора у дио 37 ЗАРБО евидентира разлог и вријеме удаљавања посматрача са бирачког мјеста.

Члан 28.

(Затварање бирачког мјеста – члан 5.9 став (2) Изборног закона БиХ)

(1) Бирачко мјесто се затвара у 19,00 сати, осим у случајевима прописаним одредбом члана 5.9 став (3) Изборног закона БиХ.

(2) Процедура затварања бирачког мјеста је сљедећа:

- а) предсједник 15 минута прије затварања бирачког мјеста објављује свим присутним, унутар и испред бирачког мјеста, вријеме затварања бирачког мјеста;
- б) члан бирачког одбора задужен за контролу реда у вријеме затварања бирачког мјеста обавезан је стати на крај реда како би се осигурало да се ниједно лице не прикључи након затварања бирачког мјеста и затвара врата одмах након што посљедњи бирач из реда гласа
- ц) предсједник у ЗАРБО уписује вријеме затварања бирачког мјеста и затвара отвор скенера самољепљивом траком и потписује је.

(3) Приликом затварања бирачког мјеста предсједник евидентира присутне акредитоване посматраче у дијелу 34 ЗАРБО.

ПОГЛАВЉЕ IV: БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА И ГЛАСОВА

Члан 29. (Вријеме бројања)

Гласачки листићи броје се електронски и ручно одмах након затварања редовних бирачких мјеста.

Члан 30. (Редослијед радњи након затварања бирачког мјеста – електронско бројање)

(1) Након затварања бирачког мјеста, оператер под надзором предсједника бирачког одбора са изборника (менија) на екрану скенера одабере опцију (наредбу) 'Испринтај образац', чиме се добија завршни извјештај са укупним одзивом за бирачко мјесто, те са резултатима електронског бројања гласања за оба изборна нивоа.

(2) Извјештај из скенера садржи сљедеће податке:

- а) укупан број убачених листића за изборе за начелника општине/градоначелника
- б) број неважећих листица (празних и неважећих осталих) за изборе за начелника општине/градоначелника
- с) број важећих листића за изборе за начелника општине/градоначелника
- д) број гласова по кандидатима за изборе за начелника општине/градоначелника
- е) укупан број убачених листића за изборе за општинска/градска вијећа односно скупштину општине/града:
- ф) број неважећих листића (празних и неважећих осталих) за изборе за општинска/градска вијећа односно скупштину општине/града:
- г) број важећих листића за изборе за општинска/градска вијећа односно скупштину општине/града:
- х) број гласова по политичком субјекту за изборе за општинска/градска вијећа односно скупштину општине/града:
- и) број гласова по кандидату унутар сваког политичког субјекта за који су одабрана до три кандидата за изборе за општинска/градска вијећа односно скупштину општине/града.

(3) Два примјерка извјештаја из става (1) потписују предсједник и сви чланови бирачког одбора и извјештај се прилаже уз ЗАРБО образац (уз оригинал за Централну изборну комисију БиХ и уз зелену копију за изборну комисију), трећи примјерак извјештаја се објављује на видљивом мјесту унутар бирачког мјеста.

(4) Након штампања резултата са скенера, односно Обрасца електронских резултата (ФЕР), предсједник бирачког одбора налаже оператеру да припреми скенер за трансмисију резултата на главни сервер.

(5) Оператера скида печат са УСБ конектора и поставља преносни модем (УСБ модем са СИМ картицом/Донгле) у УСБ порт.

(6) Скенер аутоматски покушава успоставити везу са главним сервером и преноси податке. За сваки покушај конектовања и трансмисије скенер исписује извјештај.

(7) Након потврђене трансмисије резултата, преносни модем се вади и пакује са скенером, а извјештаји о трансмисији се пакују заједно са ФЕР извјештајима.

(8) Уколико се резултати нису успјешно пренијели на сервер, што ће показати извјештај о трансмисији, тај ће се скенер обиљежити црвеним стикером и јасно назначеним бројем бирачког мјеста. Предсједник бирачког одбора ће уписати у ЗАРБО податак да се резултати нису успјешно пренијели. Пренос резултата ће се извршити накнадно у сједишту изборне комисије, а ако и тада трансмисија није успјешна, резултати се преносе Централној изборној комисији БиХ на СД картици.

(9) Након трансмисије, Централна изборна комисија БиХ користи резултате као електронске резултате добијене провођењем пилот пројекта и као такви биће представљени јавности путем и-веб портал.

(10) Након затварања бирачког мјеста и завршеног процеса слања података са скенера, а прије почетка ручног бројања и отварања гласачке кутије, у присуству акредитованих посматрача, предсједник и чланови бирачког одбора:

- a) штампил из члана 2. став (1) тачка 36. овог Правилника, одлаже се у провидну ПЛД врећицу која се затвара и оставља на видно мјесто на радној површини,
- b) све оловке које нису црвене боје са бирачког мјеста се одлажу у врећу за неискориштене гласачке листиће,
- c) броје и уписују укупан број преосталих неискориштених гласачких листића за сваки изборни ниво у Образац за бројно стање.
- d) броје и уписују у ЗАРБО образац одбора у дио 39, те предсједник потписе са сваке странице Извода из Централног бирачког списка, након чега уписују укупан број потписа (збир свих потписа са страница Извода из Централног бирачког списка). Предсједник тај укупан број потписа уписује и у Образац бројног стања.
- e) бирачки одбор одмах након утврђивања броја потписа у складу са тачком д) овог става Извод из Централног бирачког списка одлаже у за то предвиђену коверту коју преко залијепљеног отвора лијепи самољепљивом наљепницом на којој пише "Извод из ЦБС

– НЕ ОТВАРАЈ!“, те је оставља на видном мјесту на радној површини. Након завршетка свих активности ова коверта се пакује према схеми паковања.

- f) броје и уписују број оштећених гласачких листића за сваки изборни ниво и пакују их у одговарајућу коверту и
- g) предсједник и чланови бирачког одбора потписују Образац за бројно стање.

(2) Изборни материјал из става (1) тачке ц) и тачке ф) овог члана бирачки одбор пакује у провидну врећу заштитну врећу појединачно за сваки ниво власти.

(3) Попуњавање свих образаца на бирачком мјесту врши се искључиво хемијском оловком црвене боје.

Члан 31.

(Редослијед радњи приликом ручног бројања)

(1) Након електронског бројања гласачких листића бирачки одбор приступа ручном бројању гласачких листића.

(2) Приликом ручног бројања на бирачком мјесту радње се обављају сљедећим редослиједом:

- a) утврђивање гласачких листића у гласачкој кутији;
- b) бројање гласачких листића у гласачкој кутији;
- c) бројање гласова (систем већинског гласа);
- d) бројање гласова добијених системом отворених листи – гласови за политичке субјекте;
- e) бројање гласова добијених системом отворених листи – гласови за кандидате унутар политичких субјеката.

Члан 32.

(Ручно бројање гласачких листића – члан 5.25 Изборног закона БиХ)

(1) Након затварања бирачког мјеста у присуству акредитованих посматрача бирачки одбор:

- a) скида скенер са припадајућом опремом, те пластичне печате са гласачке кутије и пакују их у заштитну кутију и пластичну врећу.
- b) Образац са електронским резултатима (ФЕР) се пакује са ЗАРБО, као и извјештаји о успјешности трансмисије резултата на начин прописан чланом 39. став (5) тачка а) овог Правилника;
- c) отвара гласачку кутију и њен садржај ставља на припремљену радну површину за бројање;
- d) предочава празну гласачку кутију присутним, доказујући тиме да у кутији нема преосталих гласачких листића;
- e) разврстава гласачке листиће по изборним нивоима у групе гласачких листића исте боје и у групе по 25 комада;
- f) слаже групе од по 25 гласачких листића једну на другу унакрсно по два нивоа;
- g) утврђује број група од по 25 гласачких листића којима додају број преосталих гласачких листића како би се добио укупан број гласачких листића за сваки ниво.

(2) Гласачки листићи за изборни ниво који се тренутно не броји, пакује се посебно у провидну пластичну врећу која се одлажу на радној површини, тако да је сви присутни могу видјети.

Члан 33.
(Неважећи гласачки листић)

Гласачки листић је неважећи:

1. ако није испуњен, или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којој је политичкој странци, коалицији, независном кандидату или листи независних кандидата бирач дао свој глас;
2. ако су дописана имена кандидата; или
3. ако је означено више од једне политичке странке, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата; или
4. ако се на основу ознака, које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет; или
5. ако бирач означи гласачки листић на начин другачији од оног који је утврђен у члану 5.14 овог Закона
6. ако не садржи отисак штамбиља; или
7. ако га није потписао члан бирачког одбора.

Члан 34.
(Гласачки листићи за поједине изборне нивое – члан 5.14 и 5.25 Изборног закона БиХ)

(1) На локалним изборима гласачки листићи за поједине изборне нивое броје се сљедећим редослиједом:

- a) начелник општине, односно градоначелник града када се бира непосредно;
- b) градска изборна јединица (199) у Граду Мостару;
- c) општинско вијеће, односно скупштина општине или градско вијеће односно скупштина града;
- d) изборна јединица градског подручја (151-156) Града Мостара.

(2) Бројање гласачких листића врши се уз присуство предсједника и свих чланова бирачког одбора, или замјеника предсједника или замјеника члана бирачког одбора на бирачком мјесту гдје предсједник или члан бирачког одбора из оправданих разлога не може присуствовати бројању гласачких листића или из разлога прописаних чланом 5. став (2) и (3) овог Правилника. Уколико, на бирачком мјесту приликом бројања гласачких листића из тачке а) и тачке б) става (2) овог члана предсједник или члан бирачког одбора напусти бирачко мјесто без одобрења, бирачки одбор је обавезан да одмах извијести надлежну изборну комисију о тој чињеници. Изборна комисија је дужна одмах на бирачко мјесто упутити замјеника предсједника или замјеника члана бирачког одбора који је напустио бирачко мјесто, а бирачки одбор зауставља своје бројање гласачких листића и остаје на бирачком мјесту, док на бирачко мјесто не дође позвани замјеник. Прекид рада у бројању гласачких листића предсједник или замјеник предсједника евидентира у ЗАРБО у дио 38.

Члан 35.
(Процедура бројања гласова добијених по систему већинског гласа – начелник општине/градоначелник)

(1) Приликом бројања гласова добијених системом већинског гласа предсједник и чланови бирачког одбора:

- a) Разврставају гласачке листиће за тај изборни ниво у посебне групе по кандидатима;

- б) Приликом разврставања гласачких листића из тачке а) овог става, бирачки одбор на сваком гласачком листићу провјерава да ли има важећи сигурносне елементе гласачког листића за скенере (QR код). Уколико бирачки одбор утврди да има листића без сигурносног елемента, проглашава их неважећим гласачким листићима;
- ц) Провјерава да ли је на гласачком листићу отиснут штампил бирачког мјеста и потпис члана бирачког одбора. Уколико бирачки одбор утврди да гласачки листић не садржи отисак штампил бирачког мјеста и потпис члана бирачког одбора, проглашава их неважећим гласачким листићима;
- д) Праве посебну групу листића који нису попуњени (неозначени), као и гласачких листића који су попуњени тако да није могуће са сигурношћу утврдити којем кандидату је бирач дао свој глас, а њихову исправност утврђује предсједник и чланови бирачког одбора;
- е) Уколико је бирачки одбор утврдио гласачке листиће из тачке б) и ц) овог става, одмах обавјештава изборну комисију, о чему изборна комисија обавјештава Централну изборну комисију БиХ, затим обавезно у ЗАРБО у дио 310 наводи податак колико је утврђено неважећих гласачких листића по категоријама из тачке д) овог става и број неважећих гласачких листића из тачке б) и ц). Уколико бирачки одбор није нашао гласачке листиће из тачке б) и ц) овог става, у дио 310 ЗАРБО ништа не уписује.
- ф) Бирачки одбор неважеће гласачке листиће без сигурносних елемената пакује према шеми паковања са осталим категоријама неважећих гласачких листића, само упаковане гумицом у посебну ролу са стикером на ролу на ком уписују “Неважећи гласачки листићи без сигурносних елемената”;
- г) Броје гласачке листиће за сваког кандидата и увезују их у групе од по 25 комада;
- х) Утврђују исправност гласачких листића из тачке д) овог става – гласачки листићи за које предсједник и чланови бирачког одбора утврде да су важећи додају се групи за одговарајућег кандидата и
- и) Утврђују укупан број важећих гласова за сваког кандидата.

(2) Неважећи гласачки листићи, из члана 33. овог Правилника, дијеле се у двије групе:

- а) неважећи неозначени гласачки листићи и
- б) неважећи остали гласачки листићи.

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора:

- а) броје листиће сваке категорије неважећих гласачких листића и добијени број предсједник уписује на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР - већински глас (у даљем тескту ЗР-ВГ) за тај изборни ниво. Пакују неважеће гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал у складу с чланом 38. став (2) и (3) овог Правилника;
- б) предсједник уписује резултате бројања гласова за сваког кандидата на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-ВГ за тај изборни ниво. Ако кандидат не добије ни један глас, уписује се “0” поред имена тог кандидата и
- ц) пакују важеће гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал, у складу с чланом 34. став (2) и (3) овог Правилника.

(4) Предсједник бирачког одбора ће приликом уписивања броја освојених гласова за кандидате Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-ВГ у све квадратиће испред уписаног броја који буду празни уписати једну средњу црту да пониште тај квадратић.

(5) Предсједник свим присутнима објављује резултате бројања гласова на бирачком мјесту добијене по систему већинског гласа у складу с чланом 5.26 став (2) Изборног закона БиХ, а жуту копију Обрасца ЗР-ВГ излаже на бирачком мјесту. Предсједник фотографише оригинални Образац ЗР-ВГ те употребом погодне апликације га шаље надлежној изборној комисији. Предсједник накнадно предаје зелену копију са изборним резултатима за тај ниво лицу које је овластила изборна комисија.

Члан 36.

(Бројање гласова добијених системом пропорционалне заступљености – општинско/градско вијеће и скупштина општине/града)

(1) По систему пропорционалне заступљености врши се гласање и бројање гласачких листића за општинско/градско вијеће, односно скупштина општине/града.

(2) Гласачки листић је важећи ако је бирач означио квадратић:

а) поред назива само једне политичке странке, или коалиције, или листе независних кандидата, или имена једног независног кандидата;

б) поред имена једног или максимално три кандидата унутар листе само једне изабране политичке странке, или коалиције, или листе независних кандидата;

ц) поред назива једне политичке странке, или једне коалиције, или једне листе независних кандидата, и максимално три кандидата унутар те одабране политичке странке, или коалиције или листе независних кандидата и

д) поред имена више од три кандидата на једној листи, сматра се да је та листа добила један важећи глас у сврху расподјеле мандата, док се преференцијални гласови с листе сматрају неважећим.

Члан 37.

(Утврђивање броја гласова системом пропорционалне заступљености)

(1) Приликом бројања гласова по систему пропорционалне заступљености утврђује се број гласова које је освојио политички субјект и број гласова које је освојио сваки кандидат у оквиру политичког субјекта.

(2) Процедура бројања гласова је:

а) разврставање гласачких листића, према утврђеном редослиједу за одређени изборни ниво, у групе по политичким субјектима – у групу за један политички субјект улазе гласачки листићи које је бирач означио на начин прописан у члану 36. став (2) овог Правилника;

б) приликом разврставања гласачких листића из тачке а) овог става, бирачки одбор на сваком гласачком листићу провјерава да ли има важећи сигурносни елемент (QR код, штампил са ознаком бирачког мјеста и потпис члана бирачког одбора) у складу са одредбом члана 5.14 став (1) Изборног закона БиХ. Уколико бирачки одбор утврди да има листића без сигурносних елемената, проглашава их неважећим гласачким листићима;

- с) прављење посебних група неозначених, као и гласачких листића који су испуњени тако да није могуће са сигурношћу утврдити којем политичком субјекту је бирач дао свој глас – њихову исправност утврђују предсједник и чланови бирачког одбора;
- д) уколико је бирачки одбор утврдио гласачке листиће из тачке б) и ц) овог става, обавезно у ЗАРБО у дио 310 наводи податак колико је утврђено неважећих гласачких листића по категоријама из тачке д) овог става и број неважећих гласачких листића из тачке б) и ц). Уколико бирачки одбор није нашао гласачке листиће из тачке б) и ц) овог става у дио 310 ЗАРБО ништа не уписује.
- е) Бирачки одбор гласачке листиће из тачке б) и ц) овог става пакује према схеми паковања са друге двије категорије неважећих гласачких листића, само упаковане гумицом у посебну ролу са стикером на ролу на ком уписују „Неважећи гласачки листићи без сигурносних елемената“.

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора провјеравају гласачке листиће из става (2) тачка б) овог члана. Гласачки листићи за које предсједник и чланови бирачког одбора утврде да су важећи додају се групи за политички субјект.

(4) Неважећи гласачки листићи се дијеле у двије групе:

- а) неважећи неозначени гласачки листићи и
- б) неважећи остали гласачки листићи,

броје се и утврђује се њихов број.

(5) Предсједник бирачког одбора у Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-пропорционална заступљеност (у даљем тексту ЗР-ПЗ) за тај изборни ниво уписује податке утврђене у ставу (4) овог члана.

(6) Бирачки одбор разврстава важеће гласачке листиће свих политичких субјеката у групе:

- а) гласачких листића за независне кандидате и кандидате за националне мањине,
- б) гласачких листића за политичке партије, коалиције и листе независних кандидата.

(7) Групе гласачких листића из става (6) тачка б) овог члана бирачки одбор разврстава у три подгрупе:

- 1) подгрупу гласачких листића на којима је бирач ставио X у квадратић само испред назива политичког субјекта,
- 2) подгрупу гласачких листића на којима је бирач ставио X у квадратиће испред имена 4 и више кандидата тог политичког субјекта,
- 3) подгрупу гласачких листића на којима је бирач ставио X у квадратиће испред имена једног, два или три кандидата тог политичког субјекта,

(8) Бирачки одбор броји гласачке листиће из става (6) тачка а) овог члана и уписује број гласова за сваког независног кандидата и кандидата за националну мањину у Образац за збирне резултате ЗР (пропорционална заступљеност) и пакује у складу са чланом 39. став (7) и (8). Бирачки одбор броји сваку подгрупу гласачких листића из става (7) тачка 1), 2) и 3) овог члана, методом дуплог бројања по 25 гласачких листића. Предсједник уписује број сваке подгрупе гласачких листића у образац Записник о броју гласачких листића по категоријама (ЗГЛК), док укупан број гласачких листића за тај политички субјект уписује у Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-ПЗ. Сви гласачки листићи из става (7)

тачка 1), 2) и 3) овог члана су важећи гласови за политичку партију, коалицију или листу независних кандидата.

(9) Након завршене процедуре из става (7) овог члана, бирачки одбор методом исчитавања редних бројева кандидата и евидентирањем усправним цртицама у помоћном обрасцу за други круг бројања гласова по кандидатима, броји гласачке листиће из става (6) тачка ц) овог члана. Предсједник бирачког одбора ће у Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-ПЗ, евидентирани број гласова за све кандидате.

(10) Предсједник бирачког одбора ће приликом уписивања броја освојених гласова за политичке субјекте и за кандидате политичког субјекта у Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР-ПЗ у све квадратиће испред уписаног броја који буду празни уписати једну средњу црту да пониште тај квадратић.

Члан 38.

(Евидентирање резултата електронског и ручног бројања гласова)

- (1) Након електронског и ручног бројања гласова бирачки одбор упоређује добијене резултате користећи ЗР и ФЕР обрасце за сваки изборни ниво.
- (2) Уколико се упоређивањем образаца утврде разлике у резултатима електронског и ручног бројања гласова, предсједник бирачког одбора у ЗАРБО уписује податак о разлици. Поступак утврђивања разлога настанка разлике у резултатима електронског и ручног бројања прописан је чланом 48.

ПОГЛАВЉЕ V: ПАКОВАЊЕ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 39.

(Паковање изборног материјала–члан 5.26 Изборног закона БиХ)

- (1) На редовним бирачким мјестима на којим се гласање врши путем оптичких скенера изборни материјал пакује бирачки одбор на начин утврђен одредбама овог члана.
- (2) Гласачки листићи за начелника општине и градоначелника града пакују се у **СИВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** тако што се у њих стављају:
  - а) пребројани важећи гласачки листићи и неважећи гласачки листићи,
  - б) коверта с Образцем за збирне резултате ЗР-ВГ – плава копија.
- (3) Гласачки листићи за општинско вијеће, скупштину општине, градско вијеће и скупштину града и пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** тако што се у њих стављају:
  - а) пребројани важећи гласачки листићи и неважећи гласачки листићи,
  - б) коверта с Образцем за збирне резултате ЗР-ПЗ– плава копија.
- (4) Неискориштени и оштећени гласачки листићи за начелника општине, градоначелника града, општинско вијеће, скупштину општине и скупштину града пакују се у **ПРОВИДНЕ ВРЕЋЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** стављају:
  - а) неискориштени гласачки листићи
  - б) коверта са оштећеним гласачким листићима

(5) У ПРОВИДНЕ МАЊЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ пакују се:

а) ЗАРБО – оригинал у корицама, почетни извјештај из скенера, Образац са електронским резултатима (ФЕР) и извјештаји о успјешности трансфера резултата и

б) коверта са изводом из коначног Централног бирачког списка за редовне бираче и фолија са ПДЛ обрасцима.

(6) Скенер који је кориштен и замјенски скенер (обилежен црвеним стикером и бројем бирачког мјеста) са пратећом опремом и СД картицама се пакује у оригиналну кутију. Кутија се ставља у ПРОВИДНУ ВЕЋУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ, на коју се ставља сигурносни печат. Након извршеног преноса резултата из оптичког скенера се ваде СД картице. СД картице морају садржавати ознаку бирачког мјеста на којем су кориштене. Једну СД картицу задржава изборна комисија, а другу СД картицу изборна комисија пакује у ПРОВИДНУ МАЊУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ, коју затвара сигурносним печатом. Податак о серијском броју сигурносног печата изборна комисија доставља у коверти са обрасцима за Централну изборну комисију БиХ.

(7) Копије образаца које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића за скенер на бирачком мјесту бирачки одбор пакују на сљедећи начин:

а) у коверту за предсједника бирачког одбора стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС – црвена копија,
- 2) Образац за збирне резултате ЗР-ВГ – црвена копија,
- 3) Образац за збирне резултате ЗР-ПЗ – црвена копија,
- 4) Образац Записника о броју гласачких листића по категоријама ЗГЛК – црвена

копија

б) у коверту за предсједника изборне комисије стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС – зелена копија,
- 2) Образац за збирне резултате ЗР-ВГ – зелена копија,
- 3) Образац за збирне резултате ЗР-ПЗ – зелена копија и
- 4) Образац Записника о броју гласачких листића по категоријама ЗГЛК – зелена

копија.

(8) Оригинални обрасце које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића на бирачком мјесту бирачки одбор пакују на сљедећи начин:

а) у коверту А3 за Централну изборну комисију БиХ стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС – оригинал у корицама,
- 2) Образац за збирне резултате ЗР-ВГ – оригинал у корицама и
- 3) Образац за збирне резултате ЗР-ПЗ – оригинал у корицама.

4) Образац Записника о броју гласачких листића по категоријама ЗГЛК – оригинал у корицама.

(9) Бирачки одбор сваку од наведених врећа означава црним маркером (на примјер: број бирачког мјеста 135А001) на два мјеста на заштитној врећи. Свака врећа мора бити чврсто затворена пластичним печатом чији се број уписује у одговарајућем обрасцу на предвиђеном мјесту.

(10) У Граду Мостару бирачки одбор пакује гласачке листиће за ниво Градска изборна јединица – 199 у једну свијетло плаву заштитну врећу, а гласачке листиће за ниво своје изборне јединице градског подручја (151, 152, 153, 154, 155 или 156) у другу тамно плаву заштитну врећу, на начин прописан у ставу (3) овог члана. Преостали изборни материјал бирачки одбор пакира на начин прописан у ставовима (5), (6), (7) и (8) овог члана.

(11) Бирачки одбор је дужан да на заштитне свијетлоплаве вреће, поред уписаног броја бирачког мјеста, упише маркером КОД-199, односно КОД своје изборне јединице градског подручја (151–156) гласачких листића који су упаковани у тамноплаву врећу.

(12) Бирачки одбор све вреће из става (2), (3), (4) и (10) овог члана пакује у кутију за паковање врећа из члана 10. став (1) тачка б) алинеја 5.

(13) Изборна комисија је, по преузимању изборног материјала од бирачког одбора, обавезна у достављене регистраторе и У-фолије паковати изборни материјал на начин:

- а) да у једну У-фолију пакује Образац за бројно стање, обрасце;
- б) да у једну У-фолију пакује Образац за збирне резултате ЗР-ВГ;
- с) да у једну У-фолију пакује Образац за збирне резултате ЗР-ПЗ;
- д) да у једну У фолију пакује Образац Записника о броју гласачких листића по категоријама ЗГЛК.

Тако формиране У-фолије пакује у регистраторе на начин да материјал из тачке а) пакује у један регистратор, материјал из тачке б) пакује у посебан регистратор, материјал из тачке ц) пакује у посебан регистратор и материјал из тачке д) пакује у посебан регистратор, на којима мора бити исписано: код и назив општине, назив материјала или код нивоа чији су обрасци у регистратору, почетни и крајњи број бирачког мјеста, чије су У-фолије стављене у тај регистратор и редни број регистратора (напримјер: 135А, Вогошћа, БС, БО-ИК, 001-048, 1-1; 135А, Вогошћа, НА, 001-048, 1-1; 135А, Вогошћа, ОБ, 001-048, 1-3, 135А, Вогошћа, ЗГЛК, 001-048, 1-1).

(14) Обрасци из става (13) тачка а), б) и ц) овог члана, у У-фолијама се пакују на начин да се пресавију тако да се кроз У-фолију јасно види број бирачког мјеста, уколико бирачки одбор није написао број бирачког мјеста изборна комисија је приликом паковања обавезна у предвиђену рубрику уписати број бирачког мјеста.

(15) Бирачки одбор пакује штамбиљ у ПЛД врећицу и на врећици обавезно црним маркером уписује број бирачког мјеста.

(16) Сви помоћни обрасци за други круг бројања гласова за кандидате се пакују у кутије за паковање врећа са гласачким листићима.

(17) Након извршене примопредаје изборног материјала и потписивања обрасца Записника БО-ИК, предсједник бирачког одбора задржава црвену копију, предсједник изборне комисије задржава зелену копију, а оригинал се пакује у складу са ставом (13) овог члана.

(18) Све вреће у боји су креиране на начин да је једна страна вреће у назначеној боји, док је друга страна вреће провидна.

(19) На свим врећама у које се пакују гласачки листићи и изборни материјал за Централну изборну комисију БиХ написан је текст у којем се наводи садржај изборног материјала који се пакује у ту врећу.

Члан 40.
(Паковање изборног материјала након бројања и обједињавања)

(1) Бирачки одбор или тим из члана 47. став (4) овог Правилника изборни материјал пакује на начин како је прописано овим Правилником, и то у исту врећу, заједно са сигурносним печатом којим је бирачки одбор претходно запечатио ту врећу.

(2) Бирачки одбор или тим врећу из става (1) овог члана печати новим сигурносним печатом чији је број уписан на оригиналном обрасцу којег је тим пребројао.

ДИО ЧЕТВРТИ– ИЗБОРНИ РЕЗУЛТАТИ

**ПОГЛАВЉЕ И ИМЕНОВАЊЕ РЕФЕРЕНАТА ЗА УНОС РЕЗУЛТАТА,
СУПЕРВИЗОРА И КОНТРОЛОРА ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА**

Члан 41.
(Референти за унос изборних резултата)

(1) Изборна комисија је обавезна да најкасније 15 дана прије дана одржавања избора осигура и умрежи довољан број рачунара путем којих ће се извршити унос изборних резултата. Под довољним бројем рачунара се сматра број рачунара који се добије када се број бирачких мјеста подјели са бројем 15.

(2) Изборна комисија је обавезна да најкасније 15 дана прије дана одржавања избора донесе рјешење којим ће именовати довољан број референата за унос изборних резултата (у даљем тексту: референт). Под довољним бројем сматрају се два референта за сваки рачунар из става (1) овог члана за локалне изборе. Приликом уноса изборних резултата један референт чита податке са зелене копије обрасца, док други референт уноси те податке у апликацију уз надзор контролора изборних резултата.

(3) Изборна комисија ће приликом именовања референата из става (2) овог члана водити рачуна да именовани познају рад на рачунарима и који су по могућности већ обављали послове референта за унос изборних резултата.

(4) Референти из става (2) овог члана у апликацију за унос изборних резултата у Јединственом информационом изборном систему Босне и Херцеговине (ЈИИС БиХ) за свако бирачко мјесто уносе:

- чињеницу да је бирачко мјесто отворено;
- одзив бирача, односно број потписа на изводу из Централног бирачког списка, у 11.00, 15.00 и 19.00 сати. Централна изборна комисија БиХ може одредити друго вријеме за унос;
- чињеницу да је бирачко мјесто затворено;
- све податке са Обрасца бројног стања;
- изборне резултате за сваки ниво власти за који се проводе избори;
- врше контролу унесених изборних резултата.

(5) Референт је обавезан присуствовати обуци организираној од стране изборне комисије према посебном плану и програму који усвоји Централна изборна комисија БиХ. За свој рад

одговора изборној комисији и има право на накнаду чију висину се одређује Изборна комисија у рјешењу о именовану.

Члан 42. **(Супервизори изборних резултата)**

- (1) Изборна комисија је обавезна да најкасније 15 дана прије дана одржавања избора донесе рјешење којим ће именовати супервизора изборних резултата (у даљем тексту: супервизор). Супервизор је особа која познаје рад на рачунарима и која је по могућности већ обављала послове супервизора изборних резултата.
- (2) Супервизор ће у апликацији из члана 45. став (2) овог Правилника:
  - контролисати да сви подаци за свако бирачко мјесто буду унесени од стране референата за унос;
  - кориговати оне податке у апликацији за које се утврди да су референти за унос унијели погрешне податке.
- (3) Супервизор је обавезан присуствовати обуци организованој од стране изборне комисије према посебном плану и програму који доноси Централна изборна комисија БиХ. Супервизори за свој рад одговорају изборној комисији и има право на накнаду чију висину одређује Изборна комисија у рјешењу о именовану.

Члан 43. **(Контролори изборних резултата)**

- (1) Изборна комисија је обавезна да даном расписивања избора од стране Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, или због указане потребе ради попуне састава контролора, објави јавни оглас за пријаву кандидата за контролоре изборних резултата.
- (2) Јавни оглас из става (1) овог члана садржи:
  - 1) Наведен број контролора изборних резултата који ће бити именовани и то минимално 2 контролора изборних резултата за изборне комисије које имају мање од 50 бирачких мјеста и 3 контролора изборних резултата за бирачка мјеста која имају 50 и више бирачких мјеста;
  - 2) Услов да је кандидат држављанин Босне и Херцеговине;
  - 3) Услов да кандидат треба имати најмање средњу стручну спрему;
  - 4) Услов да кандидат треба имати активно знање рада на рачунару;
  - 5) Услов да кандидат треба имати изборно искуство, рад на пословима контролора изборних резултата, рад на пословима супервизора изборних резултата, рад на пословима уноса изборних резултата и рад у бирачком одбору као предсједник или члан бирачког одбора;
  - 6) Вријеме од 5 година на које ће бити именован контролор изборних резултата;
  - 7) Рок од 15 дана, од дана објаве јавног огласа у ком кандидати треба да предају своје пријаве.
- (3) Након истека рока за објаву јавног огласа, изборна комисија провешће поступак интервјуа са свим пријављеним кандидатима за контролоре и именовати контролора у складу са ставом (2) алинеја 1) овог члана. Рјешење о именовану контролора изборних резултата се одмах по доношењу доставља Централној изборној комисији Босне и Херцеговине.

(4) Уколико на јавни оглас из става (1) овог члана не буде довољно пријављених кандидата, Изборна комисија именује контролоре изборних резултата из реда запосленика града/општине, односно других лица које испуњавају услове предвиђене јавним огласом.

(5) Контролор изборних резултата се именује на 5 година. Мандат контролору изборних резултата престаје и прије истека рока од 5 година уколико контролор да оставку, умре, буде разријешен од стране Изборне комисије због неиспуњења обавеза или изречене административне мјере од Централне изборне комисија Босне и Херцеговине. У случају престанка мандата Изборна комисија именује новог контролора на основу процедуре прописане у ставовима (1), (2) и (3) овог члана.

(6) Контролор изборних резултата обавља сљедеће послове:

- обучава супервизора изборних резултата и референте за унос изборних резултата;
- врши корекције у апликацији за унос изборних резултата математичких неправилности у статистичким подацима на свим бирачким мјестима на којима нису испоштоване све прописане математичке радње и то:
  - а) врши поређење броја потписа и броја гласачких листића у гласачкој кутији те коригује у тесту тачности уколико није исправно утврђено у тесту тачности, исто тако мијења уписани број потписа уколико је бирачки одбор умјесто броја потписа навео податак броја имена на Изводу из Централног бирачког списка;
  - б) коригује збир броја неважећих неозначених и неважећих осталих гласачких листића уколико није тачно извршен;
  - с) коригује укупан број важећих гласачких листића уколико није исправан и не представља суму свих гласова по кандидатима за већински глас или суму гласова по политичким партијама за систем пропорционалне заступљености;
  - д) коригује збир укупног броја неважећих гласачких листића и укупног броја важећих гласачких листића уколико није исправно утврђен;
  - е) коригује у тесту тачности поређење укупног броја гласачких листића у гласачкој кутији и збира укупног броја неважећих гласачких листића и укупног броја важећих гласачких листића уколико није исправно утврђено.

(7) Након извршених корекција, контролор изборних резултата Изборној комисији подноси апликацијски генерисан Извјештај за невалидна бирачка мјеста, са посебним освртом на бирачка мјеста из става (8) тачка е) овог члана, гдје се тест тачности разликује од 0, и за бирачка мјеста на којима је кандидат добио више гласова од политичког субјекта за систем пропорционалне заступљености. За наведена бирачка мјеста контролор изборних резултата Изборној комисији доставља апликацијски генерисане Захтјеве за отварање вреће и правилно обједињавања утврђених резултата, на даљње поступање. Изборна комисија ове Захтјеве, овјерене печатом и потписом, упућује путем службеног имејла Централној изборној комисија БиХ на одобрење. На основу за примљених Захтјева Централна изборна комисија БиХ доноси Наредбе за отварање врећа и правилно обједињавања утврђених резултата, које истим путем упућује Изборној комисији.

(8) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине најкасније 15 дана прије дана одржавања избора именује Главног контролора изборних резултата, два замјеника Главног контролора и три контролора изборних резултата из реда запослених у Секретаријату Централне изборне комисије Босне и Херцеговине.

(9) Контролори из става (8) овог члана обављају следеће активности:

- врше поређење броја потписа из одзива, са обрасца бројног стања и са образаца за збирне резултате за сва бирачка мјеста;
- врше поређење броја запримљених и броја неискориштених гласачких листића за сваки изборни ниво;
- врше корекције у апликацији по процедури описаној у ставу (8) од тачке а) до тачке е) овог члана за сва бирачка мјеста на којим контролори изборних резултата изборне комисије не изврше корекције;
- врше контролу изборних резултата унесених у Главном центру за бројање по процедури описаној у ставу (8) од тачке а) до тачке е) овог члана;
- провјеравају основаност приговора, жалби и захтјева за поновно бројање гласачких листића;
- припремају извјештај Централној изборној комисији Босне и Херцеговине о свим уоченим разликама у резултатима електронског и ручног бројања и другим неправилностима са приједлогом мјера за исправљање неправилности.

(10) Контролори изборних резултата из става (8) овог члана су директно одговорни Централној изборној комисији Босне и Херцеговине.

Члан 44.

(Подношење приговора и жалбе)

(1) На одлуку изборне комисије о именовању или разрјешењу контролора може се уложити приговор Изборној комисији, најкасније у року од 72 сата од пријема одлуке.

(2) На одлуку Изборне комисије којом је одлучено о приговору може се уложити жалба Централној изборној комисији БиХ у року од 72 сата од пријема првостепене одлуке.

(4) Одлука Централне изборне комисије БиХ је правоснажна и против ње се не може уложити жалба.

ПОГЛАВЉЕ II: УНОС РЕЗУЛТАТА

Члан 45.

(Први прелиминарни, незванични и некомплетни резултати избора)

(1) У случају када се пребројавање врши употребом изборне технологије којом се гласачки листићи броје аутоматски, аутоматско пребројавање резултата и пренос резултата гласања врши се одмах по затварању бирачког мјеста. Након завршетка наведеног поступка бирачки одбор врши ручно пребројавање.

(2) Прелиминарни резултати избора се евидентирају на основу ручног бројања гласачких листића и резултата унесених у ЈИИС БиХ.

(3) Изборна комисија је обавезна да са зелених копија ЗР образаца утврђене изборне резултате са свих редовних бирачких мјеста за ниво власти из члана 34. став (1) тачка а) и б) најкасније до 22.00 сата унијети у ЈИИС апликацију. За остале нивое власти из члана 34. став (1) тачка ц) и д)

овог Правилника, изборна комисија утврђене изборне резултате са зелених копија достављених са редовних бирачких мјеста уноси у ЈИИС апликацију интензивно до 24.00 сата.

(4) Изборна комисија изборне резултате из става (3) овог члана, од бирачког одбора, поред зелених копија може преузети и путем слика образаца послатих путем погодне апликације, путем ишчитавања изборних резултата предсједника бирачког одбора овлаштенем лицу у сједишту изборне комисије или на други погодан начин. Уколико Изборна комисија унесе изборне резултате на неки од начина прописан у овом ставу, обавезна је да, када добије зелене копије са изборним резултатима, провјери унос изборних резултата.

(5) За процес из става (3) овог члана, изборна комисија може ангажовати и овласти координаторе, који ће са редовних бирачких мјеста преузети зелене копије образаца са изборним резултатима и усликати оригинал образац, те ангажовати и овласти особље које ће вршити унос резултата избора о чему доноси посебно рјешење.

(6) Након завршеног поступка по процедури из става (4) овог члана, контролор изборних резултата Изборне комисије врши контролу изборних резултата прописану у члану 39. овог Правилника.

(7) На основу поступка утврђеног у ставу (3) и (4) овог члана, Централна изборна комисија БиХ најкасније пет сати по затварању бирачких мјеста, у складу с чланом 5.29а Изборног закона БиХ, објављује прве непотпуне прелиминарне резултате с редовних бирачких мјеста.

(8) Изборна комисија је одговорна за тачност извјештаја које доставља Централној изборној комисији БиХ.

Члан 46.

(Други прелиминарни, незванични и некомплетни резултати избора)

Изборна комисија, по истом поступку из члана 45. овог Правилника, наставља сукцесивно уносити изборне резултате у ЈИИС апликацију са зелених копија за ниво власти из члана 34. став (1) тачка ц) и д) овог Правилника, а најкасније до 11.00 сати наредног дана од дана одржавања избора за локалне изборе.

Члан 47.

(Обједињени изборни резултати)

(1) Након што од бирачких одбора преузме сву документацију и материјале за изборе, Изборна комисија утврђује обједињене изборне резултате гласања које је проведено у тој основној изборној јединици за све нивое власти, и о томе сачињава записник који се подноси Централној изборној комисији БиХ у року од 24 сата након затварања бирачких мјеста, а најкасније до 19.00 сати, наредног дана од дана одржавања избора.

(2) Уколико изборна комисија није у могућности објединити утврђене изборне резултате због тога што бирачки одбор није правилно извршио бројање гласачких листића, или ради одступања која указују на нерегуларности код бројања гласова, контролор изборних резултата изборне комисије врши рјешавање свих валидацијских грешака на тим бирачким мјестима најкасније 36 сати од затварања бирачких мјеста.

(3) Након што истекне рок из става (2) овог члана Централна изборна комисија БиХ на основу извјештаја Главног контролора Централне изборне комисије БиХ издаје наредбу Изборној комисији о отварању врећа са гласачким материјалом и бројање гласачких листића у циљу правилног обједињавања утврђених изборних резултата на бирачким мјестима на којима бирачки одбор није правилно утврдио изборне резултате.

(4) По добијању наредбе из става (3) овог члана, изборна комисија врши припреме за бројање на начин да именује тим за отварање врећа и бројање гласачких листића који ће вршити бројање гласачких листића у циљу правилног обједињавања утврђених изборних резултата и писаним путем обавјештава акредитоване посматраче који имају право посматрати рад Изборне комисије и овог тима, о мјесту и времену наведеног бројања гласачких листића. Изборна комисија организује поновно бројање гласачких листића одмах по добијању наредбе од Централне изборне комисије БиХ, водећи рачуна о обавезном присуству акредитованих посматрача.

(5) Тим за отварање вреће и бројање гласачких листића врши бројање гласачких листића у складу с процедурама за бројање утврђеним у члановима 34, 35, 36 и 37. овог Правилника.

(6) За потребе овог бројања гласачких листића, Изборна комисија ће тиму за отварање вреће и бројање гласачких листића доставити сљедећи сет материјала: образац Записника са отварања вреће који предсједник изборне комисије овјерава својим потписом и печатом изборне комисије; одговарајући образац за збирне резултате са комплетом помоћних образаца, уколико се броје гласачки листићи за ниво отворене листе; два пластична печата за заштиту врећа и једну провидну пластичну мању врећу.

(7) Централна изборна комисија БиХ ће, за потребе бројања гласачких листића из овог става, изборним комисијама доставити резервне количине образаца за збирне резултате за нивое за које се проводе избори, који на корицама имају наљепницу са ознаком "ПОНОВНО ОТВАРАЊЕ ВРЕЋЕ".

(8) Све резервне обрасце који не буду искориштени, изборне комисије су обавезне вратити Централној изборној комисији БиХ са изборним материјалом.

(9) За потребе правилног обједињавања утврђених изборних резултата и бројање гласачких листића из става (3) овог члана, изборна комисија дужна је осигурати адекватан простор, са обученим и сертификованим особљем и мјерама сигурности.

(10) Све измјене података изборна комисија је дужна изложити јавно, како би биле доступне јавности.

(11) По завршеној процедури правилног обједињавања утврђених изборних резултата из става (3) овог члана, а најкасније 3 (три) дана до 19,00 сати на дан послје дана одржавања избора, изборна комисија доставља Централној изборној комисији БиХ запечаћену провидну пластичну мању врећу са оригиналним образцем за збирне резултате у корицама; записник о броју гласачких листића по категоријама и помоћне обрасце за други круг бројања гласачких листића по кандидатима, уколико је тим користио помоћне обрасце и записник са отварање вреће из става (6) овог члана.

(12) Обједињени изборни резултати гласања у основној изборној јединици уписују се у обрасце за збирне резултате ЗР (већински глас и пропорционална заступљеност) на нивоу основне изборне јединице. Обрасци за збирне резултате на нивоу основне изборне јединице садрже све податке које садрже и обрасци за збирне резултате на редовним бирачким мјестима.

(13) Све заштитне вреће морају бити запечаћене одговарајућим пластичним печатима на бирачким мјестима и јасно означене шифрама бирачких мјеста.

(14) Изборна комисија гласачке листиће с редовних бирачких мјеста и преостали изборни материјал предаје Централној изборној комисији БиХ почев од четвртог дана од дана избора, а најкасније до осмог дана након дана избора до 24:00 сати. Заштитне вреће морају бити запечаћене одговарајућим пластичним печатима на бирачким мјестима и јасно означене шифрама нивоа и бирачких мјеста.

Члан 48.

(Пренос електронских резултата)

(1) Предсједник бирачког одбора, уз асистенцију оператера, врши пренос електронских резултата са бирачког мјеста на главни сервер.

(2) Резултати из става (1) представљају тестне резултате добијене provedбом пилот пројекта. Централна изборна комисија БиХ представља јавности резултате путем ивеб портала.

(3) Уколико из техничких разлога пренос резултата није могуће извршити на бирачком мјесту, пренос ће се извршити у сједишту И зборне комисије на начин да предсједник бирачког одбора уклања сигурносни печат са вреће, вади кориштени оптички скенер, укључи га и уз асистенцију оператера пребацује резултате са бирачког мјеста на главни сервер.

(4) Након извршеног преноса резултата из става (1) из оптичког скенера се ваде СД картице, које морају садржавати ознаку бирачког мјеста на којем су кориштене. Поступак вађења и паковања СД картице прописан је чланом 39. став (6) овог Правилника.

Члан 49.

(Упоређивање изборних резултата добијених електронским и ручним бројањем)

(1) Контролор резултата обавјештава Централну изборну комисију БиХ о свим уоченим разликама у резултатима електронског и ручног бројања, у складу са чланом 43. став (9) овог Правилника.

(2) Након разматрања извјештаја из става (1) Централна изборна комисија БиХ наређује Главном центру за бројање да изврши упоређивање изборних резултата добијених електронским и ручним бројањем.

(3)У Главном центру за бројање, најкасније 24 сата прије дана избора, биће постављен и тестиран радни простор за упоређивање електронских и ручно пренесених резултата. Простор је обиљежен заштитном траком, а посматрачима ће бити омогућено да посматрају процес упоређивања електронских и ручно пренесених резултата. Посматрачи ће бити обавијештени о плану и времену упоређивања резултата, како би могли да присуствују.

(3)Електронски резултати са оптичког скенера, који су пребачени на главни сервер, налазе се похрањени у РМС апликацији, која је компактибилна за упоређивање са изборним резултатима ручног бројања који су унесени у ЈИИС.

(4)Особље Главног центра за бројање задужено за упоређивање резултата бројања преузеће СД картице са сликама гласачких листића и слике унијети у РМС апликацију.

(5)Након тога електронски и ручно пребројани резултати се уносе у посебно форматирану ексел табелу и то за пет категорија: 1) укупно листића убачених у гласачку кутију, 2) важећих гласачких листића, 3) неважећих листића по изборном нивоу за свако бирачко мјесто, 4) гласови по политичким субјектима и 5) гласови по кандидатима.

(6)За бирачка мјеста за која се утврди да су разлике између ручног и електронског бројања за категорије из става (4) мање од 2%, прелиминарни резултати постају службени и нема даљњег упоређивања.

(7)Уколико се утврди да је разлика између електронског и ручног бројања на бирачком мјесту већа од 2%, врши се упоређивање на сљедећи начин:

- a) Упоређују се резултати са ЗР или ручно попуњеног обрасца и резултати са ФЕР или штампаног обрасца електронских резултата и утврђује се који је образац исправан (на примјер, очигледне грешке у сабирању или накнадно промијењени бројеви на обрасцима). Уколико се на основу ЗР и ФЕР обрасца не може утврдити разлог разлике између резултата ручног и електронског бројања, прелази се на сљедећу радњу.
- b) Врши се поновно бројање скенираних слика гласачких листића и поновно бројање гласачких листића из врећа с гласачким листићима. На основу резултата поновног бројања се ажурирају ФЕР и ЗР образац. Ако се на тај

начин смањи разлика у резултатима на испод 2%, ажурирају се прелиминарни резултати у складу с резултатима бројања. Ако се поновним бројањем не смањи разлика између ручног и електронског бројања на испод 2%, прелази се на сљедећу радњу.

- с) Проводи се форензика индивидуалних гласачких листића тако да се сваки гласачки листић упореди са његовом сликом из скенера помоћу QR кода. Таква форензика може помоћи да се утврди, на примјер, да су гласачки листићи додати накнадно или намјерно поништени након скенирања (слика скенираног гласачког листића која нема исте ознаке које поништавају гласачки листић, што упућујући да су гласачки листићи додати или поништени током ручног бројања). За сва бирачка мјеста на којим се форензиком смањи разлика у резултатима на испод 2%, ажурирају се прелиминарни резултати у складу са одлуком Централне изборне комисије БиХ.

(8) Ако се нити једном од три радње из става (б) не смањи разлика у резултатима ручног и електронског бројања гласова на испод 2%, те се утврди да је прекршен Изборни закон БиХ и утиче на додјелу мандата, Централна изборна комисија БиХ ће донијети одлуку о таквим резултатима која укључује и могућност поништења изборних резултата за бирачко мјесто за које се вршило упоређивање резултата.

ПОГЛАВЉЕ III: УТВРЂИВАЊЕ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА – члан 5.29 Изборног закона БиХ

Члан 50.

(Утврђивање изборних резултата)

Централна изборна комисија БиХ утврђује и објављује изборне резултате након обједињавања резултата гласања с редовних бирачких мјеста и резултата добијених пребројавањем гласова у Главном центру за бројање, и то: гласова из мобилних тимова, одсуства, бирачких мјеста за гласање непотврђеним-ковертираним гласачким листићем, гласова пристиглих путем поште и из ДКП, најкасније 20 дана након одржавања избора.

Члан 51.

(Увид у утврђене и објављене изборне резултате)

Централна изборна комисија БиХ одмах по доношењу одлуке о објави изборних резултата, у детаљном табеларном приказу резултата гласања на нивоу бирачког мјеста по политичким

субјектима и кандидатима ставља на располагање јавности путем интернет-странице Централне изборне комисије БиХ.

ПОГЛАВЉЕ IV ПОТВРЂИВАЊЕ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА

Члан 52.

(Поновно бројање и потврђивање изборних резултата – члан 5.32 Изборног закона БиХ)

(1) Централна изборна комисија БиХ, након завршетка поновног бројања гласачких листића и истека рока за подношење жалбе, односно након правоснажности одлука, а најкасније 30 дана од дана одржавања избора, потврђује изборне резултате.

(2) Изузетно од става (1) овог члана Централна изборна комисија БиХ ће потврдити изборне резултате најкасније 45. дана од дана одржавања избора у случају:

- а) ако је процес поновног бројања гласачких листића по захтјевима или по службеној дужности у Главном центру за бројање био таквог обима да уз све расположиве капацитете није могуће завршити потврђивање резултата у року од 30 дана од дана одржавања избора,
- б) ако процес заштите изборног права није могуће завршити у року од 30 дана,
- ц) ако је Централна изборна комисија БиХ поништила или одгодила изборе на одређеним бирачким мјестима, и
- д) изузетно и у другим оправданим случајевима када је нужно продужити рок од 30 дана од дана одржавања избора.

Члан 53.

(Објава потврђених изборних резултата)

Централна изборна комисија БиХ потврђене изборне резултате, с расподијељеним мандатима и именима кандидата унутар тих политичких субјеката, објављује у службеним гласилима, интернет-страници Централне изборне комисије БиХ и средствима јавног информирања.

ПОГЛАВЉЕ V ПОНИШТЕЊЕ ИЗБОРА – члан 2.10 Изборног закона БиХ

Члан 54.

(Поништење избора)

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине ће поништити изборе у изборној јединици или на неком бирачком мјесту, уколико установи да је за вријеме гласања, ручног бројања и/или електронског бројања гласачких листића дошло до неправилности које могу утицати на расподјелу мандата или на коначно позиционирање кандидата на кандидатској листи или које на други начин могу утицати на резултате избора.

Члан 55.
(Остали случајеви поништења избора)

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине ће поништити изборе и када није могуће утврдити резултат избора ни у поступку поновног контролног бројања.

ДИО ПЕТИ – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 56.
(Шематски приказ)

Саставни дио овог Правилника су и шематски прикази начина паков ања изборног материјала.

Члан 57.
(Обрасци)

Саставни дио овог Правилника су:

1. Записник о раду бирачког одбора – ЗАРБО,
2. Образац за бројно стање БС (локални избори) – редовно бирачко мјесто,
3. Образац за бројно стање БС (Град Мостар) – редовно бирачко мјесто,
4. Образац за збирне резултате ЗР – већински глас (за бирачко мјесто, за Главни центар за бројање и изборну комисију),
5. Образац за збирне резултате ЗР – пропорционална заступљеност (за бирачко мјесто, за Главни центар за бројање и изборну комисију),
6. Помоћни образац за бројање,
7. Примопредајни обрасци ПО,
8. Образац Записник БО-ИК Локални избори ФБиХ,
9. Образац Записник БО-ИК Локални избори РС,
10. Образац Записник БО-ИК Град Мостар,
11. Образац Записник ИК ЦИК БиХ,
12. Записник о броју гласачких листића по категоријама (ЗГЛК)
13. Записник са отварања вреће,
14. Помоћ другог лица – ПДЛ образац и
15. Образац електронских резултата (ФЕР).

Члан 58.
(Обавезе учесника у изборном процесу)

Сви учесници у изборном процесу ће активности прописане овим Правилником, проводити по препорукама и мјерама које су прописали надлежни органи у Босни и Херцеговини за вријеме трајања стања природне непогоде и друге несреће, односно ванредне ситуације.

Члан 59.
(Примјена прописа)

На сва питања која нису регулисана овим Правилником примјењују се одредбе Правилника о провођењу избора (“Службени гласник БиХ“, бр. 31/24 и 43/24).

Члан 60.
(Ступање на снагу и објава)

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама Федерације БиХ", "Службеном гласнику РС", "Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ" и интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број: 05-1-02-2-1870-1/24
Сарајево, 29.08.2024. године

